

Tallinna Saksa Gümnaasium

**RAHVUSVAHELISE ORGANISATSIOONI YFU
VAHETUSÕPILASTE LÄBIELAMISED
VAHETUSAASTAL KORROONAPANDEEMIA
OLUKORRAS**

Uurimistöo

Anastasija Jevgrafova ja Mona Mailend

11.a klass

Juhendaja: Kaja Reissaar

Tallinn 2021

SISUKORD

SUMMARY	3
SISSEJUHATUS	4
1. ORGANISATSIION YFU TAUST	5
1.1. Organisatsiooni eesmärk	5
1.2. YFU Eesti tegevuse põhimõtted	5
2. VAHETUSAASTA YFU-GA.....	7
2.1. Vahetusaasta mõte.....	7
2.2. Ootamatud olukorrad organisatsioonile	8
2.3. YFU organisatsiooni eelised konkurentide ees pandeemia olukorras	9
3. UURIMISMETOODIKA.....	10
3.1. Küsitluse koostamine ja läbiviimine	10
3.2. Intervjuude ülesehitus ning nende läbiviimine	10
4. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS	12
4.1. Küsimustiku analüüs	12
4.1.1. Valim ning vastajad.....	12
4.1.2. Erinevad läbielamised ja nendega toimetulek vahetusaastal koroonapandeemia tõttu	13
4.1.3. Vahetusriigist lahkumine ning koduriigiga taaskohanemine.....	16
4.1.4. YFU Eesti tugi	23
4.2. Intervjuude analüüs	24
4.2.1. Intervjueeritavad.....	24
4.2.2. Intervjueeritavate emotsioonid ja läbielamised	25
4.2.3. Kõige ekstreemsemad juhtumid	29
5. JÄRELDUSED	32
5.1. Koroonapandeemia mõju vahetusõpilastele.....	32
5.2. Probleemide parimad lahendused ning soovitused YFU Eestile	33
KOKKUVÕTE.....	35
KASUTATUD ALLIKAD	36
LISAD.....	38
Lisa 1. Küsimustik laiale levitamisele	38
Lisa 2. Intervjuu küsimused	41
Lisa 3. Näidisintervjuu	42

SUMMARY

The title of our research is "Experiences of exchange students of the International Organization YFU during an exchange year in a corona pandemic situation". Having been exchange students in 2019/20 and also having had to experience the effects of the coronavirus during our own exchange year, we were immediately fascinated by this topic for research. The aim of the study was to find out what were the experiences of exchange students during the corona pandemic, on which the experiences depended on and how they affected the exchange year of students in different countries. The work provided an overview of how students had to act in a critical situation.

In order to get answers to the questions raised during the research, we compiled a questionnaire, which we asked the 2019/20 exchange students to fill in to find out about each respondent's personal experiences due to the corona pandemic. In order to get an even better and more thorough overview of the experience, we decided to also conduct three interviews. For the interviews we chose the students who stood out the most with their emotional answers.

The work revealed that all the students, whether they decided to continue the exchange year or return home, were in some way affected by the coronavirus. Although the experiences of each exchange student varied, their emotions were quite similar throughout. Confusion, sadness, frustration and fear around what was happening were mentioned the most.

Students who withdrew from the exchange year had to go through a difficult journey back home, leave the exchange country without long-awaited experiences and events, and some students could not even say goodbye to their friends and acquaintances. Students who decided to continue the exchange year were able to do so, but the experience was not comparable to the initial expectations. All students who chose to stay in the exchange country were affected in the long run by local restrictions that prevented them from seeing their friends, interacting with locals, and enjoying the last months of their exchange year.

In the conclusion of the research, we proposed solutions how the situations caused by the corona pandemic could have been resolved better, made proposals to YFU Estonia regarding young people going on an exchange year in an emergency situation in the future, and also conveyed criticism from exchange students and their parents.

SISSEJUHATUS

Koroonapandeemia, mis on olnud kõige päevakajalisem teema alates 2019. aasta detsembrist, on mõjutanud meie kõigi elusid. Tugevalt mõjutas see ootamatu pandeemia puhkemine ka vahetusõpilasi. Osad jäid keerulises ja ebakindlas olukorras välismaale vahetusaastale, olles ilma oma pere ja lähedaste toetusest ning kaugel kodust. Teised olid sunnitud kiiruga koju tagasi pöörduma, jättes selja taha võõrsil loodud elu ning katkestades kalli ja oodatud programmi.

Ka meie ise olime 2019/20 aastal vahetusõpilased ja pandeemia tulek mõjutas meie elu väga. Vesteldes omavahel ja teiste vahetusõpilastega selgus, et pandeemiaga kaasnenud kogemused olid kõigil väga erinevad. Valisime just selle teema oma uurimistööks, et saada rohkem teada oma lennukaaslaste kogemustest nendes rasketes oludes.

Uurimistöö eesmärgiks on selgitada välja, millised olid vahetusõpilaste läbielamised koroonapandeemia olukorras ja kuidas need mõjutasid vahetusõpilaste vahetusaasta läbielamisi erinevates riikides. Töö annab ülevaate sellest, kuidas õpilased pidid kriitilises olukorras tegutsema.

Oma uurimistöö eesmärgi saavutamiseks viime esmalt läbi küsitluse 2019/20 aastal YFU-ga vahetusaastal käinud õpilastega. Seejärel jagame küsitlust Messengeri grupis, kus kõik eelmise aasta vahetusõpilased saavad vabatahtlikult küsitlusest osa võtta. Küsitlus koosneb suletud ja avatud küsimustest. Avatud küsimused annavad õpilastele võimaluse tuua esile uuritava probleemiga seotud täpsustavaid mõtteid ja tundeid. Peale küsitlusest saadud vastuste analüüsimist, valime välja kolm kõige huvitavama kogemusega õpilast ja viime nendega läbi intervjuud. Lõpetuseks teeme kokkuvõtva analüüsi, kus leiame kogutud informatsiooni liigitamise ja statistika koostamise abil vastuse meie poolt püstitatud uurimisküsimusele. Lisadest võib leida töös kasutatud küsimustiku ja intervjuu vormi.

Uurimistöö valmimisel on suureks abiks olnud meie juhendaja Kaja Reissaar, kes on aidanud välja pakkuda erinevaid ideid ja on andnud hulgaliselt näpunäiteid töö valmimise käigus. Samuti on olulise panuse andnud kõik küsitlusele vastajad ja intervjuudes osalejad.

1. ORGANISATSIOON YFU TAUST

1.1. Organisatsiooni eesmärk

Youth for Understanding (YFU), on suuresti vabatahtlikkusel põhinev ülemaailmne organisatsioonide võrgustik, mille põhieesmärgiks on pürgida tolerantse, üksteist mõistva ning kultuurilist mitmekesisust austava ühiskonna poole, korraldades erinevaid rahvusvahelisi, hariduslike õpilasvahetusprogramme ning anda seda, mida enda mugavustsoonis olles õpilane kogeda ei saa.

Läbi erinevate programmide õpivad noored tundma erinevaid kultuure, loovad endale elu, tutvused ja pere täiesti võõras ja uues keskkonnas, mis jäävad kestma koguks eluks. Ka igati nõutud ja väärtustatud iseseisvusest ja kohanemise oskusest ei jää keegi ilma, kes seda kogemust läbib (Võsandi 2019).

YFU eesmärgiks on kannustada inimesi hindama erinevate kultuuride sarnasusi ning ka erinevusi, et inimesed üksteist rohkem austaksid ja mõistaksid. Samuti on üheks YFU eesmärgiks toetada noorte ettevõtlikkuse arengut ning sotsiaalset vastutust nende üle, kellega kokku puudutakse. Pärast vahetusaastal käimist on võimalik noortel hakata ka vabatahtlikeks, kus neil on võimalus osaleda ja korraldada erinevaid üritusi, koolitusi ja omandada seeläbi erinevaid kogemusi, mis aitaksid neil edukalt tööturule siseneda (YFU 2018).

Tänavu tegutseb YFU juba pea 60 riigis, kuuel erineval kontinendil, mis teeb sellest ühe tuntuima õpilasvahetusprogrammi üle maailma.

1.2. YFU Eesti tegevuse põhimõtted

MTÜ ehk mittetulundusühingu YFU jaoks on tähtis korraldada turvaline ning hästi organiseeritud vahetusaasta igale õpilasele, kes nende kaudu vahetusõpilaseks minna otsustab. Organisatsioon peab oluliseks arvestada iga YFuga seotud isikuga, kõikide programmi partnerite majandusliku stabiilsusega ning ka parimate võimalike ökoloogiliste valikutega.

Solidaarsus on samuti YFU-le väga oluline - kõik on mõistvad, abivalmid ning üksteisega arvestavad. YFU pakub omalt poolt nii tuge kui ka vastastikust usaldust oma liikmetele ning nende lähedastele, neid nõustades, ära kuulates ning proovides leida ühiseid lahendusi.

YFU töötabki niivõrd hästi just tänu sellele, et mõlemad osapooled ehk vahetusõpilased ning organisatsioon, pürgivad samade eesmärkide poole – proovivad muuta maailma oma koduks ning üleüldse paremaks ja tolerantsemaks kohaks.

Programmide toimimise tugipunktiks on YFU-s vabatahtlikud. Sinna alla lähevad nii inividid, kes panustavad organisatsiooni toimimisse oma vaba aega, kogemusi ja head tahet kui ka vahetuspered, kes on otsustanud võtta enda juurde vahetusõpilase ning avada uksed oma südamesse ning perre.

Veel on rahvusvaheline organisatsioon YFU huvitatud end aina enam paremaks muutma, arenema ning laienema veelgi rohkem, kui seda praeguseni tehtud on. Seda loodetakse saavutada parandades tekkivaid probleeme, olgu see siis kas algselt sõlmitud lepingu rikkumine või lihtsalt ette tulnud arusaamatus. Samaaegselt on organisatsiooni põhimõtteks olla rahastamisega seotud situatsioonides täiesti läbipaistev ning vastutustundlik. Selleks on nad otsustanud vähemalt kord aastas oma tegevuse sisulise ja rahalise aruande avalikustada.

Organisatsioonile on samuti tähtis tegutseda iseseisvalt ning kellestki sõltumata, et mitte kaotada avalikes huvides oma otsustusvõimet.

Sõnapidamine ning konfliktide vältimine on samuti YFU jaoks tähendusrikkad. Konfliktide tekkimisel on programm võtnud vastutuse nende lahendamiseks ning neil on õigus võtta kasutusele erinevaid abinõusid. Üks punktidest mainib ka oma kokkulepetest kinnipidamisest, olgu see siis kas kirjalik või suuline. (YFU visioon 2018).

2. VAHETUSAASTA YFU-GA

2.1. Vahetusaasta mõte

Kodumaalt pikemaajaliselt eemal viibimine avardab noore inimese silmaringi väga. Vahetusaasta on suurepärane ja ainulaadne võimalus õppida ära täiesti uus keel, luua suhteid uute inimestega erinevatest maailma paikadest, näha kui erinev võib maailm olla ning mida kõike sellel meile pakkuda on ja muuta iseennast paremuse poole. Otsus välismaale elama ja ka õppima minna on vägagi suur ning õpilasi, kes seda tõesti teha soovivad, mõjutab see väga. Välismaal võõrkeeles õppides muutub õpilase mõtteviis kardinaalselt, mis on tõestatud ka Dysoni 1985.–86. aasta uuringus (Meara 1994).

Vahetusaastale minnes, peavad õpilased olema valmis pea ees tundmatus kohas vette hüppama. Keegi ei tea täpselt, mis neid ees ootab. Noortel avaneb erakordne võimalus veeta aasta kohalikus vahetusperes, tänu millele saavad nad õige maigu sealsest kultuurist, kommetest ja tavadest, mis erineb kogemusena väga palju pealiskaudse turisti omast. Seetõttu ongi YFU missiooniks muuta maailm oma koduks. Noored saavad endale uued sõbrad, pere ning kodu terveks edaspidiseks eluks. Noored ehitavad endale üles elu, kodu algselt tundmatus kohas ja loovad suhteid pere ja sõpradega terveks edaspidiseks eluks.

Vahetusõpilased ei õpi oma vahetusaastal tundma ainult sihtriigi inimesi ja kultuuri – see kogemus on palju laiem. YFU korraldab vahetusaasta vältel erinevaid üritusi ning seminare, kus on koos vahetusõpilased üle terve maailma. Nii ongi noortel ainulaadne võimalus õppida tundma erineva kultuuritaustaga inimesi, mis omakorda muudab neid tolerantsemaks ja mõistvamaks teiste inimeste ja ühiskondade suhtes.

Kindlasti on veel üheks väga oluliseks faktoriks uue keele omandamine. Elades ise keelekeskonnas ja suheldes igapäevaselt kohalikega, hakkab keel kiiresti külge ning kui kodumaal koolis võõrkeele õppimine võib võtta üsnagi mitmeid aastaid, on tahtmise korral võimalik vahetusriigi keel selgeks õppida vaid aastaga (Kinginger 2011).

Veetes aasta välismaal õppides ning elades, muutuvad noored enesekindlamaks, iseseisvamaks ning sihikindlamaks. Kindlasti tulevad sellised omadused kasuks ka tulevikus tööle kandideerides, sest nii tööandjad ja ka ülikoolid hindavad igasugust väliskogemust kõrgelt.

2.2. Ootamatud olukorrad organisatsioonile

Ka kõige hoolikamalt läbimõeldud plaanid võivad järsku ning ootamatult muutuda, sest on palju asju, mida keegi ise otseselt kontrollida ei saa. Sinna alla kuuluvad näiteks looduskatastroofid, ülemaailmse pandeemia puhkemine, terroriaktid jms. Nendega toimetulek sõltub sellest, kui ootamatult antud olukord saabub. Looduskatastroofide osas on esinemissagedus riigiti erinev ning kui taolised olukorrad on pigem tavapärased, siis tullaakse nendega toime ka edukamalt – ühelt poolt toetab seda siis juba ka infrastruktuur ning teisalt on ka välja töötatud hoiatussüsteemid, mille ülesanne on fataalset kahju ennetada (Tammaru 2021).

See aasta tabas kõiki just ülemaailmne pandeemia puhang ning YFU organisatsioon pidi järsku koroonaviirusega silmitsi seisma. Sellist olukorda ei osanud keegi ette näha ega ka sellega arvestada. Koroonaviiruse tõttu olid inimesed üle kogu maailma sunnitud ootamatult oma koduriikidesse tagasi pöörduma.

2020. aasta märtsis otsustasidki YFU organisatsioonid üle maailma katkestada suure enamuse programmide ja proovisid tegutseda võimalikult kiiresti, et toimetada kõigepealt suuremates riskipiirkondades viibivad vahetusõpilased turvaliselt kodumaale. Sellega seoses tegi YFU kõike, et reisima sunnitud õpilased kõige lühema ning turvalisema tee kaudu tagasi jõuaksid.

YFU Eesti suhtles kõigi õpilastega eraldi ja osadel õpilastel avanes võimalus lausa vahetusaastat jätkata, kui sellega nõustusid mõlemad pered ja õpilast vastuvõttev YFU. Säärane sündmuste kulgu tuli kõigile ootamatult, eriti YFU-le. Alatasa ilmus toimunuga seoses pinnale probleeme lepingu punktidest kinnipidamisega, mis vajasis kiiret ja läbimõeldud lahendust.

Ka enne on tulnud ette erinevaid ettenägematuid juhtumeid, millega YFU on pidanud toime tulema.

2014. aasta 21. juunil juhtus vapustav lennuõnnetus Ameerika Ühendriikides linnas nimega Saur Rapids. Õnnetuses hukkusid piloot ning pardal viibinud 16-aastane Alexander Voigt Saksamaalt, kes viibis YFU-ga tol hetkel vahetusaastal (Sawyer 2014).

Veel üks ootamatu ning traagiline intsident leidis aset 16. aprillil aastal 2016. Ecuadori tabas võimas maavärin magnituudiga 7,8, mis võttis kahjuks elu YFU-ga Ecuadoris vahetusaastat veetnud Saksamaalt pärit Nene Breidenbach`ilt. YFU ei olnud organisatsioonina otseselt

kuidagi juhtunud süüdi, kuid siiski jättis see õnnetus sügava jälje YFU ajalukku, sest tüdruk oli vahetusaastal just selle organisatsiooniga ning nende vastutusel (Ecuador 2016).

2.3. YFU organisatsiooni eelised konkurentide ees pandeemia olukorras

YFU pole muidugi ainuke õpilasvahetusprogramme pakkuv organisatsioon. On ka mitmeid teisi konkureerivaid organisatsioone, kes pakuvad sarnaseid programme ja põhimõtteid (ASSE, FLEX, Erasmus+ jms). See-eest on YFU-l aga mitmeid eeliseid.

Näiteks on noortel võimalik avastada läbi YFU vahetusprogrammide ligi 60 erinevat riiki. Teised organisatsioonid niivõrd laia valikut ei paku. Euroopa Liidu programm Erasmus+ on mõeldud pigem noortele alates 18. eluaastast eluaastast ning keskendub rohkem üliõpilastele mõeldud programmidele või praktika läbimisele välismaal. Õpilastele alates 13. eluaastast on ettenähtud projekt välismaal vaid kuni 21 päeva. Samal ajal, kui YFU-s, saavad noored juba 14-aastaselt valida programme nii pooleks kui ka terveks aastaks.

Võrreldes YFU-t teiste sarnaste organisatsioonidega, kes esmapilgul oleksid võrdväärsed kandidaadid, on näha, et just YFU on muutunud eriliseks tänu mitmele aspektile. Näiteks on YFU-l ainulaadne tugisüsteem. Tulevased vahetusõpilased valmistatakse enne vahetusaastale minekut põhjalikult ette ja neile korraldatakse lausa kolm seminari, millest kaks toimuvad Eestis ning üks sihtriigis. Seal käiakse läbi erinevad murepunktid, räägitakse sihtriigis ootavast kultuurist ning valmistatakse noori ette ka juba vahetusaastalt naasmise jaoks. Samuti korraldab YFU erinevaid kokkusaamisi ka vanematele, kelle lapsed tol hetkel erinevates sihtriikides viibivad.

Eriti olulist rõhku paneb YFU vahetusaastal kindlustusele, et noored oleksid kõigeks kindlustatud ning turvalistes kätes. Sõlmitakse just sellised kindlustuslepinguid, mis on kohandatud kindla sihtriigi eripäradele ja arvestavad muude faktoritega, nii et vahetusõpilased ning nende vanemad saaksid tunda end kindlalt tunda saaksid ning ei pelgaks ootamatuid olukordi. Sinna alla lähevad näiteks: meditsiini-, õnnetusjuhtumi-, ja pagasikindlustus (Dr-Walter).

3. UURIMISMETOODIKA

3.1. Küsitluse koostamine ja läbiviimine

Käesoleva uurimistöö praktiliseks osaks on kõigepealt läbi viidud küsitlus 2019/20 YFU-ga vahetusaastal viibinud õpilaste seas. Vahetusõpilastele suunatud küsitlus annab hea ülevaate sellest, millised olid vahetusõpilaste läbielamised ootamatult levima hakanud koroonapandeemia olukorras ning kuidas mõjutas see nende igapäevaelu.

Küsimustiku koostamisel lähtusime kohati meie endi ning ka mõne vahetusõpilase kogemustest, moodustades küsimused nii, et saada rohkem teada erinevatest stsenaariumitest, kuidas vahetusaasta erinevatel õpilastel lõpu leidis ja mida nad seetõttu läbi elama pidid. Oluline oli välja uurida, kui kardinaalselt võisid õpilaste kogemused erineda, olenemata sellest, et kõik läksid samal ajal sama organisatsiooniga vahetusaastale ning mõista kogu situatsiooni paremini.

Valminud küsimustik oli veebipõhine ning selle täitmine toimus keskkonnas Google Forms. Valmis uurimistöö küsimustik jagati 8. novembrist 22. novembrini 2019/20 YFU vahetusõpilastega ühises Messengeri grupis. Kokku oli grupis 57 endist vahetusõpilast, kellest 46 olid tüdrukud ning 11 poisid. Grupis 57-st olevast vahetusõpilasest vastas küsimustikule 23 õpilast.

Uurimistöö küsimustik (vt. lisa 1) koosneb 17-st küsimusest, millest omakorda üheksale tuli vastata valikvastustega. Ülejäänud kaheksale küsimusele vastates oli palutud vahetusõpilastelt veidi pikemat ning põhjalikumat seletust. Küsimustele vastamise kohustus sõltus õpilaste vahetusaasta kulgest ning kogu küsimustik oli anonüümne.

Küsitluse põhjal saadud andmeid analüüsiti ja vormistati vastavad diagrammid Google Docs`i abil.

3.2. Intervjuude ülesehitus ning nende läbiviimine

Pidades silmas uurimistöö eesmärki, otsustati teise uurimismeetodina võtta kasutusele intervjuu. Antud meetod oli valitud selleks, et saada põhjalikum ülevaade õpilaste kogemustest ning raskustest, mida nad läbi kogesid ning mis küsimustiku kaudu niivõrd hästi välja tulla ei pruukinud. Intervjueeritavad olid ise eelnevat küsitlusest osa võtnud. Peale

küsimustiku vastuste analüüsimist teati, kuhu panna rõhk intervjuude läbiviimisel, et saada tervikliku pildi vahetusaastal ette tulnud katsumustest, mis olid koroonapandeemia järsu leviku tõttu tekkinud. Seejärel valiti välja kolm kõige ekstreemsemate või huvitavamate kogemustega vahetusõpilast, kellega sooviti lähemalt rääkida. Intervjuu küsimuste koostamisel lähtuti samadest teemadest, millest ka küsimustikus ega toodud mängu uusi aspekte. Eeskujuks võeti küsimustik ning arendati selle teemasid ning küsimusi veel edasi.

Intervjuude läbiviimist alustati jaanuarikuus. Intervjueeritavatega ühise aja intervjuu läbiviimiseks leidmine osutus üsna lihtsaks - kõik kolm noort olid väga vastutulelikud ning valmis uurimistöö valmimisele panustama. Kõik intervjuud viidi läbi mõlema töö autori poolt ehk intervjuude ajal oldi kõnes kolmekesi. Kaks intervjuud viis läbi Mona ning ühe Anastasija. Nii tehtigi intervjuud, millest igaüks võttis aega umbkaudu 15-25 minutit, ära kolmel järjestikusel päeval.

Intervjuud viidi läbi siiani kehtiva pandeemia olukorra tõttu Messengeri videokõne ning need lindistati telefoni diktofoniga ka üles. Ühe intervjuu heli salvestamisel tekkisid tehnilised probleemid, mille peale tuli intervjueeritav kohe lahkesti vastu ning oli ise nõus intervjuu linti võtma ja selle hiljem intervjuu läbiviiatele edastama. Teised kaks intervjuud möödusid komplikatsioonideta ning said läbiviiate poolt edukalt telefoniga salvestatud.

Intervjuude jooksul esitati kümme küsimust. Need olid järjestatud loogilises järjekorras, alustades vahetusaasta ootustest, liikudes edasi vahetusaasta kulgemise juurde ning lõpetades selle ootamatu lõpuga. Intervjuude ülesehitus oli poolstruktureeritud ning jutu ladiusamalt kulgemiseks või mõne vastuse täpsustamiseks esitati ka mõned avatud küsimused, kui seda peeti vajalikuks.

Intervjuudest parema ülevaate saamiseks on välja kirjutatud näidis esimesest läbiviidud intervjuust (vt. Lisa 3).

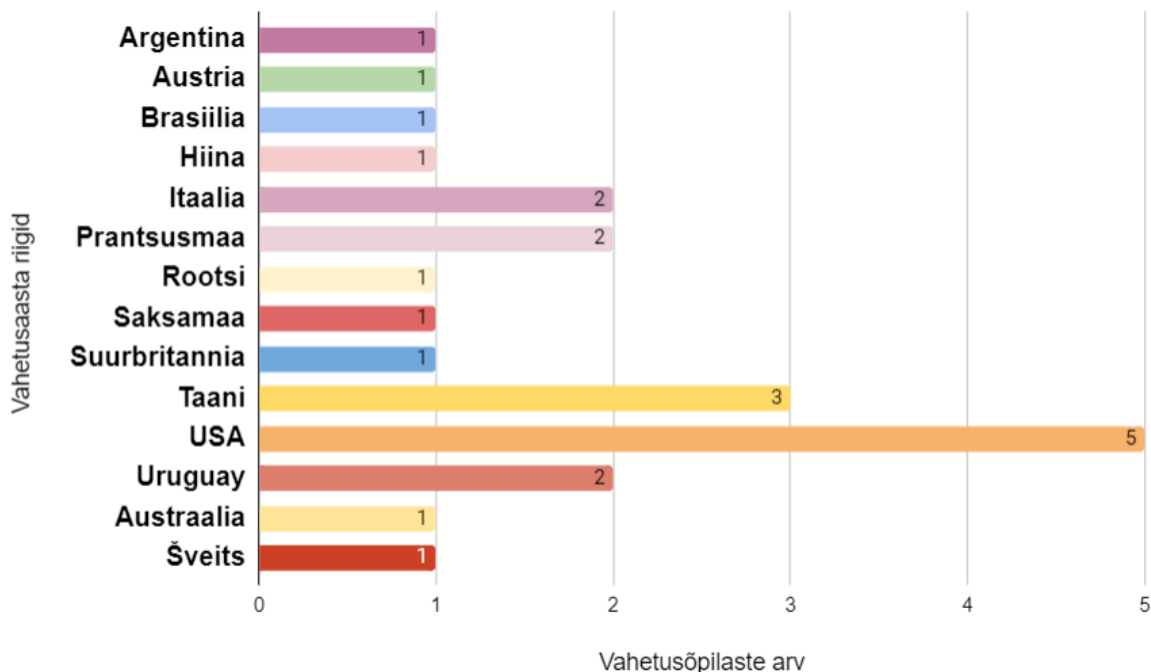
4. UURIMISTULEMUSTE ANALÜÜS

4.1. Küsimustiku analüüs

4.1.1. Valim ning vastajad

Uurimistöö käigus viidi läbi küsitlus, et saada teada YFU vahetusõpilaste läbielamistest vahetusaastal koroonapandeemia olukorras (vt. lisa 1). Küsitlusest võttis osa 23 õpilast, kellest 21 olid naised ja 2 mehed. 23-st vastanust 10 olid 10. klassi õpilased, 10 olid 11. klassi õpilased ja 3 olid 12. klassi õpilased.

Vastajate vahetusriikideks olid: Ameerika Ühendriigid (5 õpilast), Taani (3 õpilast), Uruguay (2 õpilast), Itaalia (2 õpilast), Prantsusmaa (2 õpilast), Argentina (1 õpilane), Brasiilia (1 õpilane), Austraalia (1 õpilane), Austria (1 õpilane), Hiina (1 õpilane), Rootsi (1 õpilane), Saksamaa (1 õpilane), Suurbritannia (1 õpilane), Šveits (1 õpilane).

Joonis 1. Uurimuses osalenud õpilaste vahetusriigid

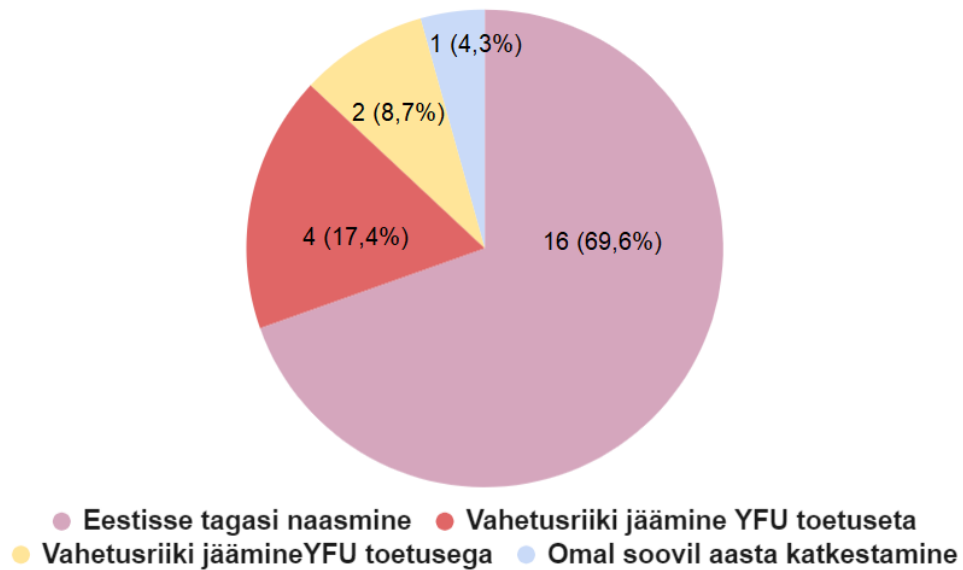
4.1.2. Erinevad läbielamised ja nendega toimetulek vahetusaastal koroonapandeemia tõttu

Olenemata sellest, kas õpilane oli sunnitud tagasi Eestisse tagasi pöörduma või oli tal võimalus vahetusaastat jätkata, pidid kõik õpilased igal juhul vahetusriigis kehtestatud piirangutega kokku puutuma.

Küsitluse käigus saadud vastuste analüüsimisel selgus, et 16 õpilasel 23-st kehtestati vahetusriigis liikumiskiirangud, suhtluskirangud määrati 17-le vahetusõpilasele 23-st. Kõik vastajad märkisid, et kogesid oma vahetusaastal mitmete ürituste ärajäämist ning koolide sulgemist.

Vahetusõpilastelt uuriti, kui kaua kehtisid nende jaoks enne lahkumist kohalikud piirangud. Vastustest selgus, et 10 õpilast 23-st pidid vahetusriigis kehtestatud piirangutega kokku puutuma rohkem kui kuu aega. Kaks kuud kehtisid piirangud ühe õpilase jaoks ning rohkem kui kaks kuud kehtisid piirangud viiel vahetusõpilasel. Kuni nädal kestsid piirangud viie õpilase jaoks ning üks vastaja ei pidanud oma vahetusriigis üldse piirangutega kokku puutuma. Üks vastaja mõistis küsimust valesti ja vastas, et piirangud kehtivad seal siamaani.

Suur osa õpilasi olid sunnitud koroonaviiruse levimise tõttu Eestisse tagasi naasma. Küsitluse käigus saadi teada, et 16 õpilast 23-st (ligi 70%) olid sunnitud koroonapandeemia ootamatu puhkemise tõttu Eestisse tagasi tulema. Sellele vaatamata oli ka mõningaid õpilasi, kellel oli võimalus oma elu välismaal jätkata, sest eri riikides ning ühiskondades tõlgendati viiruse levikut erinevalt ning samuti seda, milliseid meetmeid tuleb vastu võtta. See sõltus riigi võimekusest, olukorrast ning paljudest muudest teguritest (Roser 2020). Neli õpilast otsustasid oma vahetusaastat pandeemia olukorras siiski YFU toetuseta jätkata ning vahetusriiki oli võimalik jääda eelnevalt läbi räägitud YFU toetusega kahel õpilasel. Üks vastanutest lahkus vahetusriigist omal soovil.

Joonis 2. Vahetusõpilaste vahetusaasta kulg pärast koroonapandeemia saabumist

Õpilastel oli võimalik hinnata oma emotsionaalset seisundit, seoses kehtestatud piirangutega viiepallisüsteemis. „1” pall tähendab, et need ei mõjutanud vastajaid üldse ning „5” palli tähendab väga suurt mõju. Suur osa õpilasi leidis, et piirangud mõjutasid neid väga. Lausa 14 õpilast hindasid mõju maksimaalselt („5” palli). Neli õpilast leidsid, et eelnevalt välja toodud piirangud mõjutasid neid nelja palli võrra. Kolm õpilast täheldasid, et mõju oli nende jaoks keskmine („3” palli). Ülejäänud kaks õpilast otsustasid, et piirangute mõju oli väike või pea olematu ning valisid vastuseks „1” ja „2” palli.

Järgmiseks paluti vastajatel põhjendada oma eelmist vastust ning kirjeldada täpsemalt, kuidas piirangud neid mõjutasid. Tulemusi analüüsesid sai üsna peagi selgeks, et kokkusobivus vahetusperega mängis suurt rolli, kuidas kehtestatud piirangud vahetusõpilasi mõjutasid.

Pea pooled vastajad (12 inimest) tõid välja, et piirangute tõttu ei olnud neil võimalik näha oma sõpru ning igasugused üleüldised suhtlused olid kas piiratud või täiesti keelatud. See mõjutas õpilasi kõige rohkem. Vahetusaasta oluliseimaks ja suurimaks osaks on uute tutvuste loomine ja sõprade leidmine ning nendega suhtlemine. Just see aitab tundma õppida uut keelt, kultuuri, kombeid ja kõike muud uut põnevat, mille pärast üldse otsustatakse vahetusõpilasteks hakata.

Nüüd, kus õpilased pidid istuma kodus kinni ja veetma aega vaid vahetuspere ringis, muutus vahetusaasta kogemus üksildaseks ja stressirohkeks, sest omavanuste sõpradega suhtlemist ei saa võrrelda ainult vahetusperega suhtlemisega. Vanusevahe, huvide ja muude erinevuste

tõttu ei pruugi suhtlemine alati nii lihtne ja ladus olla, mis võib omakorda tekitada peresiseseid konflikte, millest piirangute tõttu eemale ei saa. „*Pidin ainult kodus olema ning see tekitas peres palju stressi,*” tõi välja üks küsimuaticule vastanud õpilane.

Sotsiaalne elu kadus ning mõne õpilase jaoks oli sõpradega suhtlemine olnud justkui põgenemistee, kui perega just kõige paremini läbi ei saadud. Suhtluspiirangute tõttu peatus ka keeleareng. Kui enne veedeti enamus aega koolis sõpradega suheldes ning pidevalt keelekeskkonnas olles, siis nüüd polnud see piirangute tõttu enam võimalik.

Kaks vastajat olid siinkohal hoopis vastupidisel arvamusel. Nemad leidsid, et tänu piirangutele, mille tõttu olid nad kõik sunnitud üheskoos kodus aega veetma, said nad oma vahetusperega veelgi lähedasemaks. „*Tegime perega erinevaid asju koos ja tegelikult oli päris mõnus,*” mainis üks õpilane.

Ka nende keeleareng ei jäänud seisma, sest pere keskis veedeti kõik päevad koos vesteldes ning ühiseid tegevusi tehes. „*Sain küll palju lähedasemaks oma perega ja sain keskenduda palju keelele,*” lisis teine. Vahest võimaldasid piirangud nende keeleoskust lausa parandada.

Vahetusaasta jooksul tegi iga vahetusõpilane plaane, kuhu ta enne kojutulekut kindlasti minna soovib või mis üritusest tahab osa võtta. Mõned üritused või reisirid olid ette plaanitud lausa enne vahetusriiki saabumist. Ootamatute piirangutega leppimine osutus eriti raskeks näiteks Ameerika Ühendriikidesse vahetusõpilaseks läinud noortel, kes ootasid pikisilmi sealseid suurejoonelisi sündmusi, mille pärast mõni just selle sihtriigi üleüldse valis. Sinna alla läksid näiteks teada tuntud *Graduation* (lõpetamine), *Prom* (lõpuball), *senior trip* (aastalõpureis) jne.

„*Jäid ära kevadspordid, prom ja reis teise osariiki,*” kurtis üks.

Lõuna-Ameerikas viibinud vahetusõpilased tõid välja, et olid väga õnnetud, kui said teada, et ära jäävad kauaoodatud reisirid, millest oldi räägitud juba vahetusaasta algusest peale. Näiteks jäid ära reisirid Amazonasesse, Iguazu jugade juurde ning Buenos Airesesse.

„*Jäeti ära üritused, mida kõige enam ootasin,*” kurtis ka teine vastaja sama mure.

Suureks murepunktiks õpilaste seas osutus sealsete koolide sulgemine. Enne koroonaviiruse tulekut olid päevad sisustatud ning igapäevaselt oli võimalik näha oma kaasõpilasi, õpetajaid ning õppida midagi uut. Nüüd ei jäänud neil muud üle, kui istuda päevad läbi kodus. Esimestel päevadel tunti küll puhkusest rõõmu, kuid mõne päeva möödudes jäi tegevust aina vähemaks ning vahetusaastal uute kogemuste saamise asemel, igavletti nüüd lihtsalt kodus, saamata välja minna. Eriti mõjutas see ühte vahetusõpilast, kes oli sunnitud just koolide

sulgemise tõttu tagasi Eestisse tulema. „*Mind sunniti koju tagasi tulema pärast 7.5 kuud, sest meid ähvardati viisa aegumisega. [...] Kui meil jääb kolm või neli nädalat ilma füüsiliselt koolis käimata [...] peame koju minema.*”

Veel toodi mitmel korral välja, et piirangud takistasid sealsete sõpradega hüvasti jätmist, mis muutis vahetusõpilased eriti nukrameelseks. „*Pidin vahetusriigist lahkuma ilma, et oleksin saanud kõikidele sõpradele ja tuttavatele head aega öelda. Olin arvestanud, et mul on veel mitu kuud veeta.*”

Noored olid rohkem kui pool aastat uusi suhteid, tutvusi loonud ning mõned neist olid leidnud endale lausa parimad sõbrad. Siis tuli järsku teade, et nad peavad jätma selja taha kõik, mis nad olid loonud ning lahkuma ilma, et saaksid hüvasti jätta endale kalliks saanud inimestega

Piirangud muutsid vahetusõpilased üleüldiselt närviliseks ja tekitasid juurde hulgal stressi. Kogu aeg varitses neid nurga taga hirm, et äkki nüüd peavad nad asjad ning oma sealse elu kokku pakkima ning paugupealt lahkuma ning jätma oma vaevaga loodud elu selja taha. Just viiruse levimise takistuseks kehtestatud piirangud saidki enamus vahetusõpilastele saatuslikuks ning sundisid õpilasi järsku vahetusaastat katkestama.

4.1.3. Vahetusriigist lahkumine ning koduriigiga taaskohanemine

Rahvusvahelise migratsiooniorganisatsiooni töötaja Lorenzo Guadagno sõnul on Hiinast teistesse riikidesse levinud viirus tasapisi riikidest inimesi lahkuma pannud (Guadagno 2020). Nii mõjutas viirus ka paljusid vahetusõpilasi, kes pidid Covid-19 ning ka erinevate välismaa tervishoiusüsteemide kokkukukkumise kartuses koduriiki naasma.

YFU tegeles aktiivselt õpilaste tagasilendude organiseerimisega, mida oli omakorda üsnagi vaearikas ning keeruline korraldada, kui peaaegu kõik Euroopa riigipiirid olid kas kinni pandud või kohe-kohe kinni minemas. Kodumaale tagasi jõudmiseks olid õpilased sunnitud peatuma mitmes erinevas riigis ning käima läbi mitmeid erinevaid lennujaamasid ning lausa sadamaid.

Sel hetkel, kui organisatsioon oli ära otsustanud, millistel õpilastel oli võimalus vahetusaastat jätkata ning millised õpilased tuli koju tagasi toimetada, ootasid pea 70% õpilastest kirja YFU Eestilt, millal täpselt nad lahkuma peavad. Võttes arvesse, et tol hetkel jäeti lende pidevalt ära, siis oli organisatsioon sunnitud lende mitmetel kordadel ümber

muutma ja uuesti broneerima, et vahetusõpilased saaksid ilusti koduriiki tagasi toimetatud saaksid. Seetõttu said õpilased väljalendudest ootamatult ning erinevatel aegadel teada, mis omakorda mõjutas vahetusõpilaste viimaseid päevi vahetusriigis ning suhteid sõprade ning tuttavatega, sest väga mitmel õpilasel ei olnud võimalik ootamatu tagasituleku tõttu võimalik nendega isegi hüvasti jätta. See puudutas kohati ka neid, kes otsustasid oma vahetusaastat jätkata ning vahetusriiki jääda, sest ka suveks polnud olukord koroonaga normaliseerunud.

Üheksa õpilast 23-st mainisid, et said väljalennust teada nädal ette, mis tähendab, et neile jäi piisavalt aega end tagasitulekuks moraalselt ette valmistada ning kasvõi rahulikult kohvrid kokku pakkida. Kaks õpilast said lennust teada kaks nädalat enne lennukile istumist ning üks õpilane sai teate lausa kuu aega varem. Üks õpilane mainis teate saamise kohta: „*Algselt päev enne, aga siis lend tühistati ja oli nädal veel aega*”.

Oli ka noori, kellele tuli uudis lahkumisest justkui välk selgest taevast. Neil olid lennukuupäevad juba teada, kuid siis said nad järsku kõne, et peavad nüüd kohe lahkuma. „*Sain teada, et võin iga hetk teate saada, et nüüd tuleb ruttu lennujaama minna,*” kaebas üks. Teine lisas aga: „*Minu algne lennukuupäev oli umbes nädal aega ette, aga see tõsteti viis päeva enne väljalendu kaks päeva varasemaks*”.

Küsitlusele põhinedes said kuus õpilast väljalennust teada täpselt üks päev varem.

„*Kõik oli hästi segane, midagi ei teadnud ja see tekitas ärevust,*” täheldas üks õpilane.

Üks vastaja ei saanud küsimusest aru ning kirjutas, et ei lennanud varem tagasi.

Kevadel pandeemiast tingitud olukord ei pannud proovile mitte ainult vahetusõpilasi, vaid ka nende vanemaid, kes olid samuti segaduses ning pidid olemas olema oma lastele, kellest osad olid sõna otseses mõttes teisel pool maakera. Olukord oli pidevas muutuses ning elati üks päev korraga, sest seda, mis järgmisel päeval toimuda võis, ei osanud ega saanud keegi ette näha.

Vanemate reaktsioonid seoses ootamatu vahetusaasta lõpuga jaotusid suures pildis kaheks. Oli vanemaid, kes ei suutnud näiteks sellist olukorda lihtsalt uskuda ning ei olnud sellise lahenduse üle üldse õnnelikud. „*Nad olid šokis ja pahased, et me olime nii palju raha maksnud ja meile endale ei antud üldse valikuvõimalust,*” toodi küsitluses välja.

Üks vahetusõpilane kirjutas, et tema vanemad olid olnud YFU Eesti peale lausa pahased, sest nende meelest oli pandeemia olukorras noorte reisima panemine vastutustundetu ning ebaeetiline. Selle asemel, et lasta segadusel ning hüsteerial vaibuda ja siis asjade kulgu edasi vaadata, lootvat YFU oma kohustustest ning lubadustest vahetusõpilaste ees lihtsalt lahti

öelda ning toimetada noored võimalikult kiiresti Eestisse, kus YFU enam vastutav isik ei ole. YFU oleks võinud rohkem õpilaste emotsionaalsele seisundile mõelda ning arvestada, et see oli nende elu, mille nad olid vaevaga üles ehitanud ja pidid selle nüüd ootamatult seljataha jätma. „*Alguses, kui kõigile öeldi, et kõik peavad tagasi tulema, olid nad vihased, et YFU paneb noored pandeemiaolukorras reisima ja ei hooli nende turvalisusest. Tahtsid lihtsalt kiirelt vastutusest lahti öelda ega mõelnud õpilaste tunnete peale. Hiljem võtsid vanemad vastu otsuse, et turvalisem oleks vahetusriiki jääda ja oodata, kuni hullem möödab.*”

Kolm õpilast 23-st mainisid oma vanemate reaktsioonist kirjutades, et vanematel olevat olnud hirm sellistes ohtlikes tingimustes lapsi reisima panna. „*[...] Nad oli natuke skeptilised reisimisega sellises olukorras.*”

Paar vastajat tõid ka välja, kuidas vanemad reageerisid uudisele pettunult ning nõrdinult. Säärane programmide lõpp ning vahetusaastale mineku alla pandud suured summad, mida ei kompenseeritudki, ärritasid lapsevanemaid. „*Reisimisest oli neil ükskõik, neil oli pigem rahast kahju ning üldiselt tekitas uudis lihtsalt tüli,*” nentis veel üks vastaja.

Mõned lapsevanemad, leidsid, et targem olekski olnud vahetusõpilastel võimalikult kiiresti koju tagasi tulla. Veel mainiti õpilaste poolt, et mõne vanema jaoks ei osutunud uudis tagasireisist üllatuseks, sest sellise võimalusega oldi juba arvestatud ning säärast asja ette nähtud. Üks vahetusõpilane mainis: „*Me teadsime juba pandeemia algusest, et see pole võimatu, et pean tagasi lendama. Sellega arvestades ei olnud me enam nii üllatunud, kui kinnitav kiri selle kohta tuli*”.

„*See oli neile rohkem leevendus, kui šokeeriv uudis, sest me arutasime sellest pikalt ja kui lõplik otsus lõpuks tuli, oli hea tunne teada, mis toimuma hakkab. Muidu olin pikka aega teadmatuses, mis juhtub,*” kirjutas teine.

Mõned vanemad olid olnud lihtsalt õnnelikud, et noored ikka koju tagasi jõuavad, sest kogu aeg varitses oht, et õpilased võivad vahest lausa septembrini või isegi kauemaks vahetusriiki lõksu jääda, kuna tagasilende lihtsalt ei pruukinudki leiduda. Ka oli vanemaid, kes andsid oma lastele võimaluse valida ning käituda nii, nagu nad heaks peavad, kuid tuli tõdeda, et pigem eelistasid vanemad, et noored ikka koju tagasi tuleksid. „*Nad ütlesid, et see on minu otsus, kas tulen praegu koju või jään veel sinna, aga peale arutamist arvas mu ema, et parem on hetkel tagasi minna, mis siis, et reisimine ei või ka väga hea see hetk olla.*”

Rahvusvahelise õpilasvahetusorganisatsiooni YFU õpilased, kes olid sunnitud pandeemia tõttu vahetusaasta katkestama, olid juba aprilli alguseks Eestis tagasi (Eensalu 2020).

Järgnevas küsimuses palutigi vastajatel kirjeldada, kuidas ootamatu äraminek neid mõjutas. Kuus õpilast rõhutasid, et sellise lahkumisega kaasnes palju nuttu, kurbust ja segadust. Mitmed õpilased ei suutnud leppida, et nende vahetusaasta sellise lõpu saab ning olid ääretult õnnetud. „*Ma olin täiesti liimist lahti. Ei suutnud nutmist lõpetada. Tundsin ennast täiesti tühjana,*” kirjutas üks vastaja.

„*Nutsin kuni väljalennuni,*” tõi välja teine. Seitse õpilast tõi välja ka segaduse, mis neid sellise lahkumise tõttu vaevas. „*Olin meeleheitel ja segaduses, sest lennud muutusid iga teine päev.*”

Kaks vastajat kirjutasid, et ei jõudnud enne äralendu teha seda, mida oli plaanitud.

„*Ma ei saanud enda sõpradega hüvasti jätta.*”

„*Olin oodanud vahetusaasta lõppu, sooja ilma, lähedaid üritusi. Kõik toredad reisirid ja plaanid jäid ära,*” tõi vahetusõpilased välja.

Juba enne vahetusaastale minekut räägitakse, et terve vahetusaasta on äge ja erakordne, kuid vahetusaasta teine pool olevat midagi erilist. Siis on õpilastel seal juba omad sõbrad, perekond ning nad tunnevad end juba täiesti kodus. Samuti on tol hetkel paljudel juba keel suus ning suhelda on palju lihtsam, tehakse sõpradega mitmeid plaane ning toimuvad ka huvitavad ja lähedad YFU lõpureisid ning veedetakse viimaseid hetki koos oma vahetusõpilastest sõpradega. Sellest kõigest jäid kahjuks tolle aasta vahetusõpilased koroonapandeemia tõttu ilma.

Küsites ootamatu lahkumise kohta, tuli vastustes mitmel korral ette ka hirm ning pettumus, mida täheldasid vähemalt viis õpilast. „*Lennuajad olid pidevas muutuses ja lõpuks tahtsin lihtsalt kindlat päeva teada saada, et end emotsionaalselt ette valmistada. See, et lennuajad kogu aeg muutusid, tegi asja veel raskemaks ja segasemaks... Kogu aeg oli kartus, et nüüd pean järsku kohe minema,*” kirjutas üks vastaja.

Vastustest tuli ka välja, et nelja õpilase ees seisis raske küsimus – kas jätkata vahetusaastat või pakkida asjad ning minna kodumaale tagasi? Sellele küsimusele vastuse leidmine osutus nii mõnelegi keeruliseks, sest segaduse ja teadmatuse tõttu ei teadnud õpilased enam, mida teha ja kuidas käituda ning milline on see õige vastus. „*Tegelikult me saime valida, kas lähme praegu või jääme veel sinna, aga peale pikka kaalumist otsustasime peredega, et on mõistlikum koju minna.*”

„Ma nutsin terve päeva ja järgmine päev teatati, et mul valik. Olin kõigile juba öelnud, et pean minema ning ei hakanud oma otsust muutma. Väga raske oli otsustada.”

Üks õpilane tõi siinkohal välja, et oli pettunud, kuna tema arvamust kedagi tegelikult ei huvitanud. *„See formuleeriti mulle nii, et see on mu oma vaba valik ja võin jääda. Tegelikult väga nii ei olnud ja sellepärast ei tahtnud ma olukorraga üldse leppida,”* lausuti valusa südamega.

Mõne vahetusõpilase arvates ei olnud lahkumine kujunenud nii hulluks, kui vahest mõne teise jaoks. Positiivsemat nooti lisasid vastustesse enamjaolt need õpilased, kellel oli võimalus vahetusriiki jääda ning oma aastat jätkata, kuid oli ka õpilasi, kes mõistsid olukorra keerukust ning lihtsalt leppisid sellega. *„Aktsepteerisin olukorda nii, nagu ta oli. Suurt draamat ei teinud,”* kirjutas üks õpilane. *„Olin selleks valmis. Oli ka ootusärevus, et taas kodus olevaid sõpru näen,”* lisas teine.

Üks õpilane mainis tagasituleku kohta, et talle anti võimalus ise otsustada, millal ta koju tagasi tulla soovib. *„Kuna sain ise valida, millal tagasi tahtsin tulla, siis väga ei mõjutanud. Ootasin Eestisse naasmist.”*

Siiski toodi ka vahetusaastat jätkanud õpilaste poolt välja paar negatiivset vastust, sest isegi kui noored otsustasid oma vahetusõpilase kogemust jätkata, ei olnud olukord ka algselt plaanitud tagasisõidu ajaks suvel veel kontrolli alla saadud ning ka siis olid lennuajad pidevas muutuses. Lende jäeti alatihti ära, mistõttu oli kindel äraminekukuupäev teadmata ning olukord segane.

Nagu näha, reageerisid õpilased situatsioonile väga erinevalt. Lihtsamalt ning olukorraga leppides reageerisid pigem need, kes said vahetusaastat siiski jätkata. Teiste jaoks oli toimunu väga arusaamatu, segane ning südantlõhestav. Kokkuvõttes on vahetusõpilaste kogemusi raske võrrelda, sest kõikide situatsioonid olid niivõrd erinevad ja sõltusid suuresti vahetusriigist, mille nad endale valinud olid. Ka olenes suhtumine tagasitulekusse sellest, kas õpilastel olid saanud vahetusaastalt hea või halva kogemuse. Leplikumad olid muidugi need, kes ka juba kodu taga igatsesid. Suurt rolli mängis lahkumisel ka läbisaamine vahetusperega, sest just neil oli suur vastutus kanda vahetusõpilase heaolu eest ning see, kas vahetuspere oli valmis õpilase eest vastutama, olenes suuresti läbisaamisest ja pere lähedusest.

Vahetusaastalt tagasi tulemine ei ole ükski aasta lihtne olnud. Eriti raske oli jätta uut elu selja taha 2019/20 aasta vahetusõpilastel, kes olid arvestanud hoopis teistsuguse kogemusega, kui sellega, mis nad said ning jäid paljudest asjadest ilma. On raske alustada uut peatükki oma eluraamatus, kui eelmisele on veel punkt panemata.

Siiski võib kohanemine kodu ja Eestiga olla vahest lausa raskem, kui kohanemine vahetusriigiga. Vahetusõpilastel on taas vaja adapteeruda oma päris koduga ning lähedastega, kellega ei olnud pikka aega lähikontakti ning vahest lausa pikemat aega üldse suheldud. Kogu selle kohanemise käigus ongi tähtis näha oma sõpru, veeta nendega aega, käia väljas ja teha muud, mida oldi igatsetud ning mis rõõmu toob. Kohanemise koduga tegi aga eriti raskeks see, et peaaegu kõik õpilased (17 23-st) pidid tagasi tulekul eneseisolatsiooni jääma.

Kui uuriti, milliseks kujunesid paar nädalat eneseisolatsioonis, sai üsna peagi selgeks, et need osutusid paljudele vahetusõpilastele vägagi stressirohkeks ning üksildaseks.

„See oli üpris raske, kuna niigi oli palju emotsioone ja ei saanud neid väga kellelegi rääkida,“ täheldas üks vastaja. *„Ärevushäired, üksildus,“* lisas lühidalt, kuid asjalikult teine. Samuti vastati: *„Eestis eneseisolatsioonis olles oli tunne, et peidan ennast lihtsalt päris maailma eest. Ma ei tahtnud kellegagi suhelda ja isegi polnud öelnud oma sõpradele, et olen tagasi. See ei tundunud reaalne ja nii ma lihtsalt peitsin ennast kodus, et mitte mõelda päris olukorrale“*.

Üks vastanutest kirjutas lausa, et ei tundnud ennast enam nagu kodus. *„Kuna muutus oli nii äkiline, siis esimesed kaks päeva olin ainult enda toas. Kõik tundus niivõrd võõras, jube. Ei tundnud ennast üldse koduselt.“*

Samas oli ka õpilasi, kelle jaoks ei olnud isolatsiooni jäämine suurim mure. Kaheksa vastanut olid arvamusel, et see ei tekitanud neile mingisugust erilist stressi. *„Oleksin tahtnud juba oma peret ja sõpru näha, kuid ei olnud midagi hullu, kaks nädalat läks kiiresti,“* jagati meiega. Veel mainiti ka: *„Stressi ei olnud, olin kurb, et olin nii lähedal sõpradele, aga samas nii kaugel“*.

Kuus vastajatest ei pidanud tagasi tulles üldse eneseisolatsiooni jääma. Need olid enamjaolt õpilased, kes tulid vahetusaastalt tagasi hiljem, kui koroonalukord oli juba veidi paremuse poole liikunud. Samuti vältisid eneseisolatsiooni jäämist õpilased, kelle vahetusriigis oli nakatumisnäitaja väike.

Järgmiseks paluti vastajatel hinnata viiepallisüsteemis, kuidas mõjutas koroonapandeemia nende vahetusaasta erinevaid valdkondi, nagu näiteks: ootusi, eesmärke, keeleõpet, õpikeskkonda, kogemusi ning nende emotsionaalset seisundit. Viiepallisüsteemis tähendas „1” pall, et ei mõjutanud üldse ning „5” palli, et mõjutas väga.

Vastuseid illustreeriv joonis (joonis 3) toob välja, et suur osa vastajaid leidis, et koroonapandeemia mõju nende vahetusaasta ootustele, eesmärkidele, kogemustele ning emotsionaalsele seisundile oli märkimisväärne, kuna kaheksa ja rohkem inimest olid oma vastuseks „5” valinud. See tähendab, et õpilaste meelest mängis koroonapandeemia vahetusaasta kogemuste koha pealt kõige suuremat rolli, mistõttu ei olnud algselt oodatud kogemused päriselt saadud kogemustega võrreldavad.

Samuti torkab jooniselt kohe silma, et kogemuste all pole üksi vastaja märkinud, et pandeemia oleks nende kogemusi vähe või mitte üldse mõjutanud. Keegi ei valinud vastuseks „1” või „2”. Kogemused olid mõjutatud peamiselt „4” (üheksa õpilast) ning (kaheksat õpilast) „5” palli võrra.

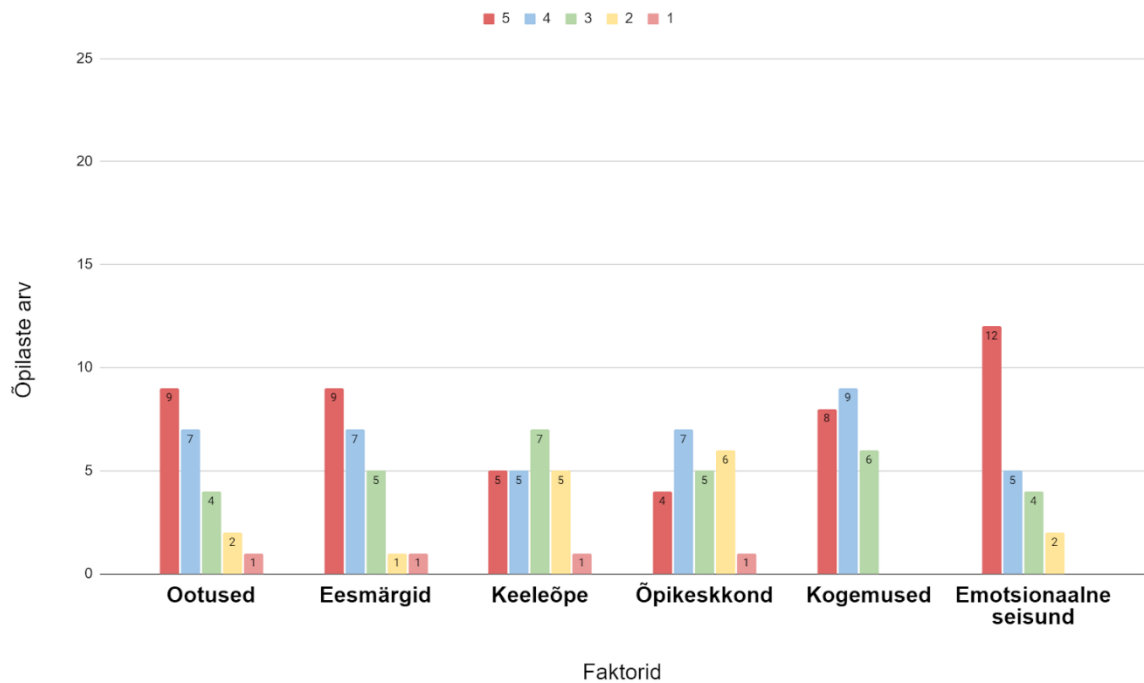
Emotsionaalsele seisundile avaldatud mõju oli samuti suur. Vastus „1” jäi õpilaste poolt üldse valimata. Sellele küsimusele vastates, valisid lausa 12 vastajast 23-st vastuseks „5” palli.

Keeleõppele ning õpikeskkonnale polnud mõju väga suur – kõik vastused olid keskmised ning ükski vastus polnud ülekaalus. Keeleõpe oli mõjutatud seitsmel õpilasel vaid „3” palli võrra. Õpikeskkonda mõjutas pandeemia samuti seitsmel õpilasel „4” palli võrra.

Eesmärkidele ning ootustele avaldatud mõju olid hinnatud väga sarnaselt. Üheksa õpilast valisid nii ootuste kui ka eesmärkide juures vastuse „5”, kaheksa õpilast aga vastuse „4”. Mõlemal graafikul oli ainult üks vastaja valinud vastuseks „1”. Ainuke erinevus seisnes „3” ning „2” palli valimisel. Eesmärkide juures oli vastus „3” valitud viis korda (5 õpilast), samas kui ootuste hindamisel oli sama hinnang valitud neli korda (4 õpilast). Ühe häälega vähem jäi alla eesmärkide vastus „2”, mis oli valitud vaid ühe õpilase poolt, ootuste juures aga kahe poolt.

Sellest saab kokkuvõttes järeldada, et kõige rohkem avaldas Covid-19 viirus mõju õpilaste emotsionaalsele seisundile. Noored olid pidevalt segaduses, ärevuses ning kohati lausa hirmul. Ka kogemused kujunesid algsest ettekujutusest hoopis erinevaks. Sellele järgnesid omakorda vahetusõpilaste ootused ja eesmärgid vahetusaasta jooksul. Keeleõpet ning

õpikeskkonda vahetusaastal ei jõudnud viirus üleliia segama hakata, sest üsna pea peale pandeemia väljakuulutamist, pidid enamus õpilased niikuinii Eestisse tagasi tulema.

Joonis 3. Õpilaste hinnang, kuidas koroonapandeemia vahetusaasta aspekte mõjutas

4.1.4. YFU Eesti tugi

YFU Eesti sattus koroonapandeemia tõttu kahtlemata keerukasse olukorda, kus pidi oma vahetusõpilastele andma kaks valikut: kas jätkata vahetusaastat ilma organisatsiooni toeta või käskida õpilastel nii kiiresti kui võimalik kodumaale naasta. Koju tagasi tuleku kasuks otsustanud õpilastele tuli sel juhul korraldada võimalikult ohutu ning väheste ümberistumistega kojusõit. Samaaegselt tuli vahetusaastat pandeemia olukorras jätkata otsustanud õpilastega hakata muutma enne vahetusaasta algust allkirjastatud lepinguid või neist lausa lahti öelda.

Tervelt 15 õpilast 23-st mainisid, et organisatsioon tegi kõik, mis nende võimuses oli ning nad poleks YFU Eesti poolt midagi rohkemat oodanudki. „Arvan, et YFU ei saa ise midagi teha selles olukorras, keegi ei suuda,“ mainis üks.

„Ei olekski midagi muud väga oodanud, sest mida rohkemat nad ikka oleks saanud teha... Aastalõpuseminar siiski toimus õnneks ja neil endil olid ka käed-jalad tegemisi täis, et ega nad ei saa meil kätt hoida terve aeg,“ väitis teine. Nende meelest andis YFU endast parima.

Ülejäänud kaheksa õpilast arvasid aga teisiti. Nemad leidsid, et YFU oleks võinud pakkuda paremat tuge ning oleksid ka soovinud olla organisatsiooni käikudest ja otsustest paremini informeeritud.

„Veidi rohkem mõistvat suhtumist ja arusaamist, et meil oli aega vaja, et oma sealsele elule punkt panna. Vanemad oleksid ka rohkem infot ja tuge soovinud ilma, et nad ise seda kogu aeg paluma oleks pidanud.” - väitis üks.

Samuti lisati: *„Ootasime algsetest kokkulepetest kinnipidamist, mida ei oleks pandeemia takistanud”*. Enne vahetusaastale minekut sõlmiti mõlema osapoolega ehk YFU ja vahetusõpilastega leping, milles seisis, et vahetusaasta kestus on 11 kuud ning mitte seitse. Seepärast olid ka mitmed õpilasvahetuse programmist osavõtjad väga pettunud ja õnnetud, kui vaatamata olukorrale, ei tehtud nende vahetusriiki jäämise võimaldamiseks kõike, mida teha andis.

Küsimustiku vastustes oli ka välja toodud, et läbiviidud aastalõpuseminarist, mis toimus erandkorral veebiteel Zoomi keskkonnas, polnud just erilist kasu. Kohtumised oleksid pidanud õpilastele tagasi koduriiki naasmisel ning koduga taas kohanemisel tuge pakkuma, kuid tegelikkuses aitasid interneti läbi peetud koosviibimised õpilasi vaid vähesel määral ning juba siis, kui neid enam vaja ei olnud. Samuti ei osutunud see võrdväärseks esialgse plaani järgi Berliinis toimuma pidanud laagriga, kuhu said kõik Euroopas vahetusaastat veetnud õpilased soovi korral kokku lennata ning mida enamus ka teha plaanis. *„KÕVA [Koroona õpilaste ja vabatahtlike abigrupp] kohtumised oleksid võinud olla varem need olid nii palju hiljem, et polnud vaga kasu neist”*.

Seega sai selgeks, et enamustel õpilastel YFU Eestile pretensioone seoses toeks olemisega polnud ning olid nende poolse toetusega rahul. Kuigi leidis ka õpilasi, kelle arvates oleks YFU Eesti nende jaoks rohkem olemas olla võinud ning oleksid lootnud, et YFU neid paremini mõistaks ning toetaks.

4.2. Intervjuude analüüs

4.2.1. Intervjueeritavad

Nagu eelnevalt juba mainiti, viidi uurimistöö käigus teemast põhjalikuma ülevaate jaoks läbi ka kolm intervjuud (vt. lisa 2). Intervjueeritavad olid vahetusõpilased, kes olid eelnevalt ka küsitlusest osa võtnud. Küsimustiku vastuseid uurides, valiti välja kolm kõige rohkem oma

kogemustega silma hakanud õpilast ning paluti luba neid intervjueerida. Väljavalituteks osutusid: Kätryn Varkel, Stella Marie Tohver ning Sigrid Anton.

Kätryn Varkel oli ainuke vastaja, kes käis aastal 2019/20 vahetusaastal Hiinas, mis äratas meis kohe uudishimu tema loo vastu. Stella Marie Tohver oli vahetusõpilane Argentinas. Tema kirjeldus oma ekstreemsest kojutulekust äratas meis samuti kohe tähelepanu. Kolmas intervjueeritav, Sigrid Anton, vastas küsitluses huvitavate ja põhjalike vastustega ning omas samuti omapärast kogemust. Võttes arvesse, et üsnagi suur osa (5 õpilast) küsimustikule vastajatest käisid vahetusaastal Ameerika Ühendriikides, siis otsustati intervjueerida ka Sigridit.

4.2.2. Intervjueeritavate emotsioonid ja läbielamised

Esimene intervjuu küsimus oli sissejuhatav, kus kõik intervjueeritavad tutvustasid end lühidalt. Selle eesmärk oli luua nendega kontakti ning panna neid veidi mugavamalt tundma. Järgmisena paluti neil rääkida oma esialgsetest vahetusaasta ootustest ning milliseks need lõpuks välja kujunesid.

Esimene intervjueeritav oli Kätryn Varkel, kes veetis oma vahetusaasta Hiinas - riigis, kust koroonapandeemia teatavalt üldse alguse sai. Tema oli ka esimene YFU vahetusõpilane, kes oli sunnitud pandeemia puhkemise tõttu tagasi Eestisse tulema. Enne Hiinasse minekut olid ta ootused kõrged ning lootusrikkad - just nagu igal teisel vahetusõpilasel. Ta soovis näha riiki, õppida selgeks uue keele ning tutvuda paljude uute inimestega. Reaalsus osutus oodatust aga hoopis teistsuguseks. Poole aasta pealt oli Kätryn, nagu ka mitmed teised, sunnitud tagasi Eestisse pöörduma ning jätma pooleli oma vahetusaasta.

Teine intervjueeritav, Argentinas käinud Stella, pidi samuti lõpuks varem tagasi tulema, kuigi algse plaani järgi pidi ta Argentinasse jääma. Siiski oli ta õnnelik, et tema tagasimineku kuupäev oli alles mais. Tema oli eriti oodanud vahetusaasta teist poolt, mil keel oleks juba selge, leiduksid omad inimesed ja kultuur oleks juba kodune. Seevastu pidi ta vahetusaasta teise poole veetma hoopis kodus kinni. Stella leidis, et tänu sellele, et ta oli endale just uue vahetupere saanud, sai ta nüüd perega kolm kuud koos veeta, üksteisega korralikult tutvuda ning koos aega veeta. Mille üle ta siiski kurb oli, olid kooli ärajäämine ning lõpuklassi üritused, mis koroonapandeemia tõttu samuti ära jäeti ning mida ta pikisilmi oli oodanud. Kolmas vahetusõpilane, keda intervjueriti, oli Sigrid. Tema veetis vahetusaasta Ameerika

Ühendriikides ning pidi sealt kolm ja pool kuud varem tagasi tulema. Sigrid rõhutas, et tema ootused olid olnud eriti kõrged, sest mõlemad tema vanemad olid samuti omal ajal vahetusaastal käinud ning nende seikluste ja juttude põhjal oligi Sigrit nii elevil ja ootusärevil olnud ning lootnud parimat. Tema osariigis hakati koroonast rääkima juba kohe detsembris. Kooliõpetajad hakkasid koolis viirusest õpilasi teavitama ning hakkas tekkima tunne, et jälge jätmata see olukord ei möödu.

Vahetusaasta koosneb justkui pusle väikestest üritustest ning hetkedest, mis lõpuks ühe ühise pildi moodustab. Need paljud hetked olid 2019/20 vahetusõpilastelt justkui ära võetud ning nende jaoks jäigi tervik kokku panemata. Seega käsitleski kolmas küsimus Covid-19 pärast ära jäetud üritusi ning sündmusi ja kuidas selline ootamatu pööre vahetusaastale neid mõjutas.

Kahjuks oli Kätryn oma asukoha pärast üks esimesi, kes pandeemi mõju omal nahal tunda sai. Kätryn mainis, et tema kauaoodatud reis Pekingisse, kuhu ta oma kohaliku tugiisikuga minna plaanis, pidi ära jääma. Samuti ei lubatud sealsetel vahetusõpilastel enam reisida ning üksteist külastada. Ka Shanghai reisi ärajäämise üle oli ta olnud äärmiselt kurb ning veel tõi ta välja, et oleks soovinud plaanipäraselt perega saartele reisida. Seega pidi Kätryn lahkuma Hiinast raske südamega ning olles sunnitud ära jätma mitmed kauaoodatud reisirid ning sündmused.

Stella meenutas, et temal oli eriti kahju olnud YFU reisirid Brasiiliasse, mis tal nagu ka teistel ära jäeti. Ka üritus koolis, kus lõpuklassid ise pidid oma koolivormi disainima, selle jaoks hoolega harjutasid ning siis seda 15-minutilise tantsukavaga esitanud, pidi kahjuks tol aastal ära jääma.

Ka Sigrid tõi selle küsimuse juures välja, kui väga oleks ta soovinud, et YFU reis Hawaiiile, kuhu ta oli juba ammu unistanud minna, oleks saanud toimuda. Sihtkohta reisiriti mitmes grupis ning Sigrid lükkas reisirid koolivaheajaga samale ajale, et ta ikka kindlasti saaks osa võtta. Lõpuks pidi ta siiski pettuma ning hoopis koju jääma.

Kui Kätrynilt küsiti, kui ta võrdleks oma vahetusriigi piiranguid teiste riikide piirangutega, kas ta oma vahetusriigi valikut kahetses, oli ta kaalutlev. Peale mõttepausi vastas ta, et kui keegi oleks seda temalt pool aastat tagasi küsinud, ei oleks ta oma valikut kahetsenud. Siis aga mõtles, et vahest oleks ta mõnes muus riigis vahetusaastat jätkata saanud ning see oleks talle väga meeldinud. Siiski jõudis ta üsna pea selgusele, et tegelikult on ta kõikidele vahetusaastalt saadud kogemustele tänulik, ning ütles: „*see pidigi nii minema, kui pidi minema*” ning mainis, et õppis sellisest ootamatust olukorrast palju. Stella ütles küsimusele

vastates, et kui ta vaatas näiteks teisi Ladina-Ameerikas vahetusaastal olevaid õpilasi, siis vahel käis küll selline mõte peast läbi ning natuke ka kadestas neid. Näiteks võrreldes Uruguayga olid piirangud Stella provintsis ikka tunduvalt karmimad. Nemad ei võinud isegi oma hoovi välja minna, sest see oli illegaalne. Kokkuvõttes ei muudaks Stella siiski midagi ning oli õnnelik, et sai seda aega kasutada oma uue perega lähedasemaks saamiseks. Sigrit vastas, et seoses piirangutega ei tekkinud tal mingisuguseid otseseid kahetsusi oma vaheturiigi valiku osas.

Seejärel oli huvitav teada saada, kas koroonapandeemia tulek, kui selline oli neid vahetusaastale minemist kahetsema pannud. Kätryn vastas selle peale kindlalt: „*Absoluutselt mitte*”. Varase tagasituleku tõttu sai ta ka oma endise klassiga Eestis õppetööd jätkata ilma, et oleks pidanud peale vahetusaastat klassist maha jääma ning nooremasse aastasse minema. Talle meeldis, et ta ei kaotanud oma ajast midagi ning kokkuvõttes jäi ta ju vahetusaasta kogemustega rahule.

Sama meelt oli ka Stella, kes ei kahetsenud vahetusaastale minemist ning mainis sarnaselt Kätrynile, et positiivsed ja meeldejäädavad kogemused kompenseerisid lõppude lõpuks negatiivseid vahetusaasta külgi ja aspekte.

Sigridi meelest oli vahetusaasta seda väärt eelkõige ühe inimese pärast, keda ta kohtas vahetusaastal on praeguseks tema parim sõbranna. „*Tema jaoks ma teeks seda uuesti,*” lausus ta.

Muutused mõjutasid ka kõiki vahetusperesid, kus vahetusõpilased elasid. Seega olid kaheksas ja üheksas küsimus pühendatud vahetusvanematele. Küsimused kajastasid, kuidas nende vahetuspere koroonapandeemiast tingitud raskustesse ning muutustesse suhtusid ning milliseks kujusid seeläbi nende suhted vahetusperes.

Kätryn rääkis, kuidas tema Hiina vanemad olid olnud rahulikud ning teadvustasid olukorda. Ta kirjeldas neid „*kaine mõistusega*” inimestena, kes käitusid läbimõeldult ning ilma paanitsemeta. Neil oli küll kahju, et Kätryni jaoks pidi vahetusaasta sellise lõpu leidma, kuid mõistsid siiski situatsiooni keerukust. „*Enamus uudistest ma ei saanud hästi aru, mis seal kirjutati, aga nad üritasid mind siiski rõõmsana hoida. Nad ei teinud tõsist muretsemist mulle*”. „*Üleüldse saime loomulikult perega lähedasemaks selle karantiini ajaga, [...] natuke kahju on see, et kuna ma ei jõudnud seal pikemat aega olla, siis meil ei tekkinud suurt kontakti [tihedaks edaspidiseks suhtlemiseks],*” lisas Kätryn. Ta näis ilmselgelt kurb, sest tema ei jõudnud kahjuks kogeda sama, mida teised vahetusõpilased, kes said perede juures pikemalt olla ning seeläbi nendega ka lähedasemaks saada.

Stella pidi oma vahetusaasta vältel ka pere vahetama ning viis päeva pärast vahetust jäi terve pere üheskoos isolatsiooni. Tema kirjelduste järgi, olid hostvanemad olnud kodused ning rahulikud. „Neil ei olnud õnneks mingit paranoiat. [...] ning kuna pidime kolm kuud ninapidi koos olema, saime väga lähedaseks, tegime hostõega kogu aeg süüa.”

Sigridilt samu küsimusi küsides saadi teada, et tema peres suhtuti toimuvasse suure tõsidusega. Tema hostema töötas ülikoolis professorina ning mõistis kohe olukorra tõsidust. Kui asi tõsisemaks muutus, mõistis ka tema hostisa, et pandeemia pole mingi naljaasi. Sigridi hostvanemad said õnneks edaspidi kodust töötada ning nende elu läks üsnagi tavapäraselt edasi. Suhted Sigridi ja tema vahetuspere vahel ei olnud koroona tõttu mõjutatud, pigem oldi lihtsalt kurvad, et Sigrid lahkuma peab.

Viimase küsimusega uuriti intervjuueeritavatelt, kuidas oleks YFU Eesti võinud neile ja ka nende peredele rohkem abiks olla või mida nad oleksid hoopis teistmoodi teha võinud. Kätryn ütles siinkohal „Ma ei saa neile väga midagi pahaks panna.” Ta mainis, et mõistis olukorra keerukust, sest sellise situatsiooniga ei ole organisatsioon enne kokku puutunud ning leidis, et nii tema kui ka temaga samal aastal vahetusaastale läinud õpilaste vahetusaasta olevat olnud justkui „katseeksemplar”. Tol hetkel ei teatud veel, mida täpsemalt teha ning kuidas reageerida. Siiski tõi Kätryn välja, et oleks võinud olla rohkem YFU-poolset kontakti ning paremat infovahetust. Vahel tekkis tunne, et ta pidi pidevalt ise YFU-lt informatsiooni saamiseks nendega kontakteeruma ning mitte vastupidi. „Isegi kui neil ei olnud vastuseid, siis nad oleksid võinud meile öelda, et „me praegu arutame siin YFU Eesti ja YFU Hiina ning teistega, et mis saab, et oodake paar päeva”. See oleks aidanud, mitte et „ei tea, ei tea” ja mitte midagi muud ei tule, siis mõtlesingi, et mis minust saab nüüd?”

Stella tõi selle küsimuse juures välja, et temal YFU Eestile erilisi pretensioone pole. Kui YFU Argentina teda hoiatas, et tagasitulekuga võib esineda raskusi ning soovitas Stellal pigem kohe lahkuda, otsustaski ta lõpuks varem Eestisse tagasi tulla. Kui Stella otsus oli teada, aitaski YFU Eesti võimalikult kiiresti lennupiletid broneerida ning reisi korraldada. Siiski pidi ka Stella pigem ise oma vanemaid toimuvaga kursis hoidma, mitte YFU.

Küsites Sigridi arvamust tuli välja, et temal oli pigem rohkem etteheiteid YFU USA-le. Ta tõi välja, et nende maakonna YFU alavääristas õpilaste muresid ning nad kurtsid hoopis, kui raske organisatsioonil on, mõistmata õpilaste probleeme. YFU Eesti kohta ütles Sigrid, et nad üritasid võimalikult kiiresti tegutseda ning tema meelest polekski nad saanud midagi paremini teha. Ainus asi, mida Sigrid siin välja tõi, oli see, et informatsiooni lendude kohta oleks võinud YFU Eesti veidi paremini jälgida, sest kui ta ema poleks lendude ära jätmisel

ning muutmistel silma peal hoidnud, oleks tütar lennust ootamatu muudatuse tõttu maha jäänud.

4.2.3. Kõige ekstreemsemad juhtumid

Intervjuude läbiviimisel pandi eriline rõhk intervjuueeritavate isiklikule kogemusele. Kuigi kõik intervjuueeritavad olid vahetusõpilased samal aastal, olid kõikide kogemused erinevad ja ainulaadsed. Sooviti rohkem ning täpsemalt teada saada, kuidas koroonapandeemia õpilaste vahetusaastat mõjutas ning milliste ekstreemsete olukordadega olid nad sunnitud üksi võõral maal silmitsi seisma. Intervjuude käigus kuuldi mitmeid huvitavaid ning lausa ootamatuid lugusi.

Koroonapandeemia tulek oli vaieldamatult ootamatu kõikide perede jaoks. Nagu eelnevalt mainiti, oli see vahetusperede jaoks aga eriti raske, kuna peale kõige muu vajas ka vahetusõpilase eest vastutamine erilist tähelepanu.

Stella rääkis meile intervjuus, kuidas Argentinas kõik pärast pandeemia väljakuulutamist järsku muutus: „*Kogu aeg kõike puhastati, bleach'iga pesti kogu aeg põrandaid. Ja riigis oli see, et poes võis ainult isikukoodi järgi käia. Kui su isikukood 01 lõppes, siis sa võisid ainult esmaspäeviti poes käia. Tänavatel ei tohtinud ilma põhjuseta käiagi – igal pool oli politsei.*”

Hiinast tagasi tulnud Kätryn kirjeldas meile omakorda väga täpselt, kuidas vahetusaasta ootamatu lõpp tema ning paljude teiste vahetusõpilaste perspektiivist välja nägi:

„*Ma olin just pere vahetanud ja siis poole nädala pärast, kuulutati välja uudis [koroonaviiruse levikust]. [...] See oli nii uus ja kõik paanitsesid.. [...] See oli emotsionaalselt päris raske aeg, sest keegi ei teadnud midagi. YFU-s olid ka veel arutused ja meile ei öeldud midagi, niiet me mõtlesime ise ja mõtlesime just liiga palju - ajas paanikasse.*” Hiljem, kui õpilasteni hakkasid jõudma teated lahkumisest, arvas Kätryn esialgu, et temal õnnetub siiski jääda. Talle andis YFU Eesti alguses valiku, kas ta tuleb enneaegselt kodumaale tagasi või jätkab oma vahetusaastat omal vastutusel pandeemia olukorras.

Kuid ka temani jõudis mõne aja möödudes tagasi saatmisest rääkiv kiri. „*Nii pidin ma kohe järgmisel päeval lahkuma.*” Lennujaama saamiseks pidi ta lausa viis tundi taksoga Hiina suurlinna Shanghaiisse sõitma. „*Sealt Soome ja siis Eestisse lennukiga,*” lisas ta. Kokkuvõttes oli Kätryn organiseeritud tagasitulekuga siiski rahul ning tänulik, et sai koju tagasi tulla võimalikult väheste ümberistumistega.

Tulles tagasi Stella juurde, kes käis Argentinas, siis osutus tema tagasireis võrreldes teistega tunduvalt keerukamaks.

„Oi, mul oli väga huvitav tagasilend. Tulin tagasi kokku neli ja pool ööpäeva. Kõigepealt pidin sõitma 30 tundi bussiga pealinna, sest siselende polnud... Siis lendasin Argentinast Brasiiliasse, Brasiiliast Hispaaniasse, Hispaaniast Norra, Norrast Rootsi, Rootsist Soome ja Soomest Eestisse. Pluss vahepeal kaotati ka mu kohvrid ära. Siitamaani pole ma ühte tagasi saanud,“ kirjeldas Stella.

Argentinast lendude puudumise pärast oli YFU sunnitud korraldama vahetusõpilasele meeletult keerulise marsruudi. Kõikvõimalikud lennud tuli kasutusse võtta, et juba tagasi tulema hakanud õpilane koju jõuaks.

Vaadates kolmanda intervjuueeritava, Sigridi olukorda, kinnitab see samuti, kui suurt mõju koroonaviirus vahetusõpilaste vahetusaastale avaldas. *„13. reede, märts, oli päev, kui tuli õpetajatele kiri, et koolivaheaeg algab nädal aega varem. YFU saatis meile samuti hiljem kirja, mis ütles, et kui meil jääb kolm või neli nädalat füüsiliselt koolis käimata, siis viisa lõppeb ja me peame koju minema. See andis teada, et vahetusaastale tuli lõpp. Vabandasin ennast tunnist, kutsusin kõik vahetusõpilased kokku ja siis me istusime ja nutsime. Mind sunniti põhimõtteliselt tagasi tulema ja ma ei olnud selle vastu,“* väitis ta.

Tema tagasitulek ei osutunud ka just eriti lihtsaks. Teekond Ameerika Ühendriikidest Eestisse sai läbitud kolme lennu ning lausa ühe laevareisiga. *„Pidin pool tundi taksoga Indianapolisest sõitma ja sealt oli siselend New Jersey'sse. Muidugi ma ei maganud, mul oli täielik ärevus sees, sest iga teine päev öeldi mulle - never mind, su lend cancel'dati ära. Lõpuks öeldi mulle neljapäeval, et ma lähen homme. Mul õnnestus enne lendu veidi magada, kui kell kuus hommikul mu hostema mu uksele koputas ja ütles, et mu päris ema helistas talle ja ütles, et ma pean kohe nüüd varasema lennuga minema.“*

Teades, et Eesti on umbes seitse tundi Ameerikast ees, vaatas tema ema tol hommikul lende ning nägi, et tütre esimene lend oli ootamatult ära jäetud. Lõppkokkuvõttes tegeles Sigridi ema ise sellega, et tema tütar rohkematest lendudest maha ei jääks ning ilusti koju jõuaks. *„Põhimõtteliselt, kui mu ema poleks lende vaadanud, oleks ma ülejäänud lendudest maha jäänud,“* ütles ta.

Stress oli olnud suur, sest sellele järgneval lennul pidi ta jooksvalt pidevalt jälgima, kust täpsemalt tal sellest suurest lennujaamast lend edasi läheb. Tihti kimbutas teda mõte, et iga hetk võib miski valesti minna, sest infot oli vähe ning kogu toimub oli väga ebaselge.

Hiljem lennujaamas olles, tuli välja, et lend, millele ta ema abil jõudis, oli täiesti viimane lend Indianapolis' est välja, enne seda, kui see kinni läks.

„Edasi, Rootsist ei tahetud meid [teda ja teisi vahetusõpilasi, kes samuti mujalt Soome lennanud olid] lennukile lasta, sest lend pidi olema Soome, mitte Eestisse. Lõpuks laevapileteid näidates lasti meid siiski edasi.”

Lennukiga Soome saabudes, tuli neile õnneks vastu ühe vahetusõpilase isa suure kaubikuga, millega ta vahetusõpilased kõikide kohvritega sadamasse toimetas, kuna ajavahemik praami ning maandumise vahel oli olnud väga väike.

5. JÄRELDUSED

5.1. Koroonapandeemia mõju vahetusõpilastele

Kõigi vahetusõpilaste jaoks algas koroonapandeemia üsna sarnaselt, jõudes küll mõne õpilaseni varem kui teiseni. Siiski tuli välja, et see, milliseks situatsioon iga üksikisiku jaoks lõpuks välja kujunes, oli iga sihtriigi ja seeläbi ka iga vahetusõpilase jaoks kardinaalselt erinev, ainulaadne ning raskesti võrreldav. Isegi need õpilased, kes olid vahetusõpilased samas riigis, ei pruukinud sarnaste kogemustega koju tagasi jõuda.

Uurimistöö käigus selgus, et skaala, millele õpilaste läbielamused kanda saaks, on tohutult lai. Peale pandeemia väljakuulutamist seisis õpilaste ees raske valik, kas jääda programmiväliselt lukku minevas riigis oma vahetusaastat jätkama või katkestada enneaegselt vahetusaasta ning minna koduriiki oma pere ja lähedaste juurde tagasi.

Küsitlustest järeldus, et peaaegu kõik vahetusõpilased ei ole veel suutnud juhtunuga leppida ning on siiani õnnetud, et nende eriliseks kujunema pidanud vahetusaasta välismaal kannatada sai. Läbielamised ning kogemused kujunesid leebetest ja tavapärastest ekstreemsete ning vägagi emotsionaalseteni. Samuti mõjusid sarnased olukorrad igale vahetusõpilasele erinevalt, sest igaüks neist leidis end teistega võrreldes veidi erinevast situatsioonist. Kõigis mõjutustes mängisid suurt rolli õpilaste iseloomud, millised nad inimesena üldse on, milline oli nende suhtumine ja kuidas nad käitusid keerulises olukorras. Üsna pea peale uurimist sai selgeks, et mida kiirem ja sobivam lahendus leiti lapsele, seda lihtsamalt ja mõistvamalt suhtusid vahetusaasta ettenägematusse kulgu ka vanemad.

Intervjuude käigus nägime kolme erineva kogemusega õpilase vahetusaasta rasket kulgu läbi nende silmade. Saime täpsemalt teada, mida tähendas nende jaoks sihtriigist lahkumine, milliseid takistusi neil ette tuli, millised olid nende emotsioonid seoses toimuvaga ning ka veidi lähemalt, mis tunne oli viibida pandeemia tulekul kodust ning oma lähedastest eemal. Mitmekordsed ümberistumised, segadus, ettenägematud uudised äraminekust ning stress - need olid kõige läbivamad tunded, mis noori üksi välismaal olles valdasid.

Lõppkokkuvõttes oli ilmselge, et mitmed vahetusõpilased ning nende vanemad pidid kahjuks pettuma 2019/20 vahetusaastas seoses selle äkilise ning läbivalt lootusetu pöördega. Paljud üritasid küll hoida meele helge ja leida asjades ka positiivseid külgi, kuid tuli tõdeda,

et niipea ei suudeta olukorraga leppida ning etteaimamatu vahetusaasta väljakujunemine jääb nii mitmeidki veel pikaks ajaks vaevama.

Teema edaspidiseks ning laiemaks uurimiseks oleks kindlasti huvitav võrrelda, kui ka mõni 2020/21 vahetusaastale läinud õpilane sarnase ideega töö teeks. Ilmselgelt pole ühiskond veel koroonapandeemiaga koos elama õppinud ning uusi viirusepuhanguid juhtub iga mõne kuu tagant. Praeguseid numbreid vaadates on kahtlemata ka sel õppeaastal vahetusõpilasteks läinud noortel sarnane olukord, millega nad peavad nüüd silmitsi seisma. Kõige põnevamaks uurimistöö osaks osutusid meie jaoks intervjuud, kus saime lähemalt tutvuda endiste vahetusõpilaste ning nende läbielamistega. Seega soovitaksime edaspidistes uurimistöodes viia rohkem läbi intervjuusid.

5.2. Probleemide parimad lahendused ning soovitud YFU Eestile

Koroonaviiruse levimine üle kogu maailma oli YFU Eestile väga suur väljakutse, sest tegemist on organisatsiooniga, mis pakub kultuurivahetusprogramme paljudes erinevates riikides. Viiruse levik raskendas YFU eesmärkide täitmist ning organisatsiooni toimimist. Ka mitmete sihtriikide YFU-d olid sunnitud erakordse olukorra pärast oma ukseid sulgema. Antud situatsioonis oli keeruline võimalikult kiiresti ning efektiivselt toimetada.

Uurimistöö käigus said selgeks kitsaskohad, mida oleks võidud siiski paremini lahendada. Järgmised ettepanekud tulenevadki probleemsetest situatsioonidest ning olid tehtud nii õpilaste, nende vanemate kui ka meie endi poolt.

Üks ettepanekutest oleks see, et õpilaste lennud oleks võidud hoolikamalt ning paremini läbi mõelda ning kaaluda, kas pea kõiki vahetusõpilasi oli siiski vaja koheselt pandeemiaolukorras koju toimetada. Koroonapandeemia leviku alguses oli väga ohtlik reisida. Lennujaamad aina sulgusid ning pikemalt reisinud vahetusõpilased oleksid võinud nii ka kuskile kinni jääda. Samuti teati siis veel viirusest ning selle levimise kohta vähe. Vahest oleks siiski olnud mõne õpilase puhul mõttekam lasta olukorral vaibuda ning noortel rahulikult oma vahetusperede juures püsida ja siis edasi vaadata. Leidus lapsevanemaid, kes oleksid soovinud, et YFU ei oleks üritanud mitte võimalikult kiirest vastutusest ning lepingust lahti öelda, vaid mõelnud veidi rohkem õpilaste emotsionaalsele ja ka füüsilisele heaolule. Kiiresti tagasi reisisid tekkis palju segadust ning mõnel õpilasel läksid lausa kohvrid kaduma, mida nad pole siiani kätte saanud. Samuti pidid mõned lausa neli või viis korda ümber istuma ning veetma mõnes lennujaamas mitmeid tunde.

Veel ühe ettepanekuna toodi välja, et YFU-poolne abi õpilaste toetamiseks erinevates lennujaamades oleks võinud samuti olla paremini läbimõeldud. Õpilaste stressi vähendamiseks oleks võidud ümberistumise kohtadesse suunata organisatsiooni vabatahtlikke, kes oleksid aidanud õpilastel lennujaamades orienteeruda ning olnud abiks.

Peale uurimistöö läbiviimist, sai selgeks, et YFU-poolne suhtlus vahetusõpilaste vanematega jättis soovida. Mitmed õpilased tõid välja, et nende vanemad olid olnud väga mures, stressis ja segaduses. Lapsevanemaid oleks võidud rohkem asjadega kursis hoida, sest ilmselgelt soovisid nad saada informatsiooni toimuvaga seoses pigem vastutavalt isikult ja täiskasvanult, kui oma segaduses lapselt. Sellist situatsiooni oleks võinud lahendada näiteks ühise videokoosolekuga Zoom-keskkonnas, kus iga muretsev lapsevanem oleks saanud oma küsimustele vastuseid ning selgitusi, millised on vahetusaasta kulgemise võimalused ning kuidas kõik hakkaks toimuma.

KOKKUVÕTE

Meie uurimistöö pealkirjaks on „Rahvusvahelise organisatsiooni YFU vahetusõpilaste läbielamised vahetusaastal koroonapandeemia olukorras”. Olles ise olnud vahetusõpilased 2019/20 aastal ning pidades samuti kogema koroonaviiruse mõju meie endi vahetusaastale, paelus meid just see teema uurimistööks koheselt. Töö eesmärgiks oli välja selgitada, millised olid vahetusõpilaste läbielamised koroonapandeemia olukorras, millest need sõltusid ja kuidas need mõjutasid vahetusõpilaste vahetusaastat erinevates riikides. Töö andis ülevaate sellest, kuidas pidid õpilased tegutsema kriitilises olukorras.

Uurimistöö käigus püstitatud küsimustele vastuste saamiseks koostasime küsimustiku, mille palusime 2019/20 aasta vahetusõpilastel ära täita, et saada ülevaade iga vastanu isiklikest läbielamistest koroonapandeemia ajal. Selleks, et saada kogetust veelgi parem ning põhjalikum ülevaade, otsustasime läbi viia ka kolm intervjuud. Intervjueeritavateks valisime oma emotsionaalsete vastustega kõige rohkem silma paistnud õpilased.

Töö käigus selgus, et kõik õpilased, olenemata sellest, kas nad otsustasid vahetusaastat jätkata või hoopis tagasi koju pöörduda, olid mingit moodi koroonaviirusest mõjutatud. Kuigi kogemused ning läbielamised olid igal vahetusõpilasel kas vähemal või rohkemal määral erinevad, olid nende emotsioonid läbivalt siiski üsna sarnased. Kõige rohkem toodi välja segadustunnet, kurbust, pettumust ning hirmu seoses kõige toimuvaga.

Vahetusaasta katkestanud õpilased pidid läbi elama keeruka kodutee, lahkuma vahetusriigist kauaoodatud kogemuste ja sündmusteta ning mõned õpilased ei saanud isegi oma sõprade ning tuttavatega hüvasti jätta. Vahetusaastat jätkata otsustanud õpilased said seda küll teha, kuid kogemus polnud algsete ootustega siiski võrreldav. Kõik vahetusriiki jääda otsustanud õpilased olid pikaajaliselt mõjutatud kohalikest piirangutest, mis takistasid neid nägemast oma sõpru, suhtlemast kohalikega ning nautimast oma viimaseid vahetusaasta kuid.

Uurimistöö järel dustes pakkusime välja lahendusi, kuidas oleks saanud koroonapandeemiast tekkinud olukordi paremini lahendada, tegime ettepanekuid YFU Eestile seoses edaspidi erakorralises olukorras vahetusaastale minevate noortega ning edastasime ka vahetusõpilaste ning nende vanemate poolset kriitikat.

KASUTATUD ALLIKAD

- DR-WALTER GmbH. Certificate of Insurance. Dr-Walter Homepage, https://www.dr-walter.com/fileadmin/data/Verbraucherinfos/PROTRIP-WORLD-YFU_Versicherungsinformationen_en-de.pdf [10.01.2021].
- Ecuador, A. (2016, 11th May). Earthquake, new beginnings and the loss of a beautiful person. YFU Blogs, <https://blogs.yfu.ch/annette/> [11.01.2021].
- Kinginger, C. (2011) Enhancing Language Learning in Study Abroad. Cambridge University Press, <https://cpb-us-e1.wpmucdn.com/blogs.rice.edu/dist/8/6411/files/2016/05/KInginger.2011.ARAL-pwn6tk.pdf> [09.01.2021].
- Meara, P. (2007, 6th August). The Year Abroad and its effects. Taylor & Francis Online, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09571739485200351?journalCode=rlj20> [23.11.2020].
- Ritchie, H., Ortiz-Ospina, E., Beltekian, D., Mathieu, E., Hasell, J., Macdonald, B., Giattino, C., Roser, M. (2020). Policy responses to the coronavirus pandemic. Our World in Data, <https://ourworldindata.org/policy-responses-covid> [07.12.2020].
- Tammaru, Kreete <kreete@yfu.ee> (2021, 21. jaanuar). Ootamatud olukorrad YFU organisatsioonile [E-kiri]. Saadetud aadressil: anastasija20202@gmail.com.
- Sawyer, L. (2014, 23rd June). Sauk Rapids plane crash victim was German exchange student. Star Tribune, <https://www.startribune.com/sauk-rapids-plane-crash-victim-was-german-exchange-student/264331071/> [11.01.2021].
- Volunteer with YFU. YFU United States of America, <https://volunteer.yfu.org/> [10.01.2021].
- Võsandi, A. (2019) Õpetaja: igale gümnaasiumiõpilasele vahetusaasta välismaal, sest õppimine algab seal, kus mugavustsoon lõpeb. Eesti Päevaleht, <https://epl.delfi.ee/artikkel/85961725/opetaja-igale-gumnaasiumiopilasele-vahetusaasta-valismaal-sest-oppimine-algab-seal-kus-mugavustsoon-lopeb> [09.01.2021].

Youth for Understanding Eesti. Organisatsioonist. YFU Eesti, <https://www.yfu.ee/yfu/organisatsioonist/> [09.01.2021].

Youth for Understanding Eesti. Väärtused ja eetilised põhimõtted. YFU Eesti, <https://www.yfu.ee/wp-content/uploads/2018/06/Download-File-1.pdf> [09.01.2021].

Youth for Understanding USA. Article of a student who died in a plane crash. Facebook YFU USA, <https://www.facebook.com/YFU.USA.Fan/posts/it-is-with-great-sadness-that-we-share-the-news-that-a-student-died-in-a-tragic-/10152223320142483/> [11.01.2021].

LISAD

Lisa 1. Küsimustik laiale levitamisele

Rahvusvahelise organisatsiooni YFU vahetusõpilaste läbielamised vahetusaastal koroonapandeemia olukorras

Tere! Oleme Tallinna Saksa Gümnaasiumi 11a õpilased Anastasija ja Mona, kes veetsid 2019/20 õppeaasta vahetusõpilastena Šveitsis ja Uruguays. Soovime oma uurimistöös välja selgitada, kuidas mõjutas koroonapandeemia YFU vahetusõpilaste vahetusaastat. Küsimustiku täitmine võtab umbes 5-10 minutit ning saadud vastuseid kasutame anonüümselt! Oleme väga tänulikud kõigile vastajatele:)

1. Sugu

- Mees
- Naine

2. Klass

- 10
- 11
- 12

3. Kool

- (kirjuta siia)

4. Millises riigis olid vahetusaastal?

- (kirjuta siia)

5. Kuidas jätkus sinu vahetusaasta peale pandeemia leviku algust?

- Jäin vahetusriiki YFU toetuseta
- Pidin vahetusaasta katkestama ja Eestisse tagasi pöörduma
- Muu

6. Millised piirangud vahetusriigis kehtestati?

- Liikumispiirangud
- Kooli sulgemine
- Suhtluspiirangud
- Ürituste ärajäämine
- Muu

7. Kui kaua kestsid sinu jaoks vahetusriigis eneseisolatsioon/karantiin/piirangud?

- Kuni kuu (täpsusta)
 - 2 kuud
 - 3 kuud
 - Rohkem kui 3 kuud
8. Kui palju see sind mõjutas? (1- ei mõjutanud üldse, 5- mõjutas väga)
- 1
 - 2
 - 3
 - 4
 - 5
9. Kirjelda, kuidas need piirangud sind mõjutasid.
- (kirjuta siia)
10. Millal said teada oma väljalennust?
- Päev enne
 - Kuni nädal aega enne
 - Paar nädalat varem
 - Muu
11. Kuidas sind see uudis mõjutas?
- (kirjuta siia)
12. Kirjelda oma vanemate reaktsiooni, saades teada, et pead varem tagasi tulema ning pandeemia olukorras reisima?
- (kirjuta siia)
13. Pidid sa Eestisse jõudes eneseisolatsioonis viibima? Millist stressi see sulle tekitas?
- (kirjuta siia)
14. Hinda, kuidas on koroonapandeemia mõjutanud sinu ... vahetusaastal. (1- ei mõjutanud üldse, 5- mõjutas väga)
- Ootusi
 - Eesmärke
 - Keeleõpet
 - Õpikeskkonda
 - Kogemusi
 - Emotsionaalset seisundit
15. Kuidas oli YFU Eesti sulle toeks?
- Moraalselt

- Organiseerimise poolest
 - Sinu perele
 - Muu
16. Selgita täpsemalt oma eelmist vastust.
- (kirjuta siia)
17. Millist abi oleksid sa veel YFU-lt oodanud?
- (kirjuta siia)

Lisa 2. Intervjuu küsimused

Rahvusvahelise organisatsiooni YFU vahetusõpilaste läbielamised vahetusaastal koroonapandeemia olukorras

1. Kirjelda lühidalt kes sa oled, kus käisid ning kas pidid varem tagasi tulema.
2. Millised olid sinu vahetusaasta ootused ning milliseks see koroonatõttu tegelikult kujunes?
3. Milline oluline sündmus või tegevus jäi sul koroonatõttu kogemata ning kuidas see sind mõjutas?
4. Kirjelda millised raskused esinesid tagasitulekul/ Kirjelda millised raskused esinesid sul vahetusaastal vahetusriiki jäämisel.
5. Kui võrdled oma vahetusriigi piiranguid teiste riikide piirangutega, siis kas sa kahetsed oma vahetusriigi valikut või soovid, et oleksid olnud vahetusõpilane mõnes teises riigis?
6. Kas sa kahetsed vahetusaastale minekut koroonapandeemia tõttu?
7. Kirjelda, mis hakkas toimuma sinu vahetusriigis ja vahetusperes pärast sealset pandeemia väljakuulutamist?
8. Kuidas suhtus su vahetuspere koroonapandeemiast tingitud raskustesse ning muutustesse?
9. Kirjelda, milliseks kujunesid sinu suhted vahetusperega (paremaks/halvemaks, lähedasemaks/kaugemaks, ühendas/tekkisid lahkeliidid)
10. Kuidas oleks YFU Eesti võinud sind ja su vahetuspere rohkem aidata või midagi teisiti teha?

Lisa 3. Näidisintervjuu

Intervjuu nr 1.

Intervjueeritav: Kätryn Parkel

Intervjueerija: Anastasija Jevgrafova

Anastasija: Kirjelda lühidalt, kes sa oled, kus sa käisid ning kas pidid varem tagasi tulema vahetusriigist?”

Kätryn: Ma olen Kätryn Parkel ja ma käisin aastal 2019/2020 Hiinas. Ja ma olin vist esimene Eesti õpilane, kes tuli tagasi, veebruari alguses kohe.

A: See on väga vara. Okei. Millised olid algselt sinu vahetusaasta ootused ja milliseks see koroona pärast tegelikult kujunes, kuidas kõik muutus?

Algsed ootused olid ikka, et palju riiki näha ja keel selgeks saada jne. Aga lõpuks tuli niimoodi, noh, kõik need plaanid, reisimine, see nii-öelda parim osa vahetusaastast jäi kõik ära, täpselt niimoodi hästi ajastatult tuli see koroon, et ma ei saanud väga kuskile reisida. Ma jäin just peret vahetanud, kes tahtis minuga palju asju teha, aga täpselt siis pidin ma ära minema. Ja noh, keelega oli ka nii, et poole aasta pealt algas umbes see aeg, kus sain keele niimoodi selgeks, et ma sain vaikselt suhtlema hakata vabamalt. Aga siis niipea, kui see tuli, siis ma pidin ära minema ja see kadus suht kiiresti.

A: Jah, sellest on nii kahju. Okei, päris raske juhus meil. Aga sellega seoses, et sa ütlesid, et sul jäi ära mingi sündmus, siis milline oluline sündmus või tegevus jäi sul koroon tuleku tõttu kogemata ning kuidas see sind mõjutas?

Vahetusõpilastel oli just keskaasta seminar ära olnud ja siis me pidime üksteisele erinevatesse linnadesse külla minema ja mu tugiisik tahtis mind Pekingisse viia, et mingi oma lemmikkohti seal näidata. Ja siis kõik need jäid ära. Siis ma pidin pidin Shanghaisse minema, Disneylandi või Disneyworldi või mis iganes seal on, see jäi ära. Ja no perega nad tahtsid mind üldse kuskile saarele viia. Ma ei tea täpsemalt midagi selle kohta aga jah, nad mainisid. See jäi ära..

A: Aga kui sa kirjeldaksid meile oma tagasitulekut, kuidas sul see kõik välja nägi?

Kas sa mõtled seda osa, kus ma nagu istusin lennukis ja nii edasi?

A: Ma mõtlen, kuidas see tagasitulek sul välja nägi, et sa said sellest teada ja...?

Kuna ma olin Hiinas, see kõik algas vara ja see oli nii uus ja kõik paanistasid, siis me kõigi vahetusõpilastega, mingi nädal või isegi rohkem, istusime iga päev *grupichatt* 'is niimoodi, et mitu korda päevas tuli uudis, et kuna me kõik peame ära minema ja siis jälle paari tunniga - ei, me saame jääda. See oli niimoodi mõnda aega, selline emotsionaalselt päris raske aeg, sest keegi ei teadnud midagi. YFU-s olid ka veel arutlused ja meile ei öeldud midagi, niiet me mõtlesime ise ja mõtlesime just liiga palju - ajas paanikasse. Lõpuks said inimesed järjest teada, et nad peavad ära minema. Ja kuna eestlastele anti valik, et põhimõtteliselt saab ise otsustada, kas jääte. Ma arvasin, et ma olen ainuke vahetusõpilane linnas või üldse nagu läheduses, kes saab jääda. Ma kujutasin ette, et okei, ma saan hakkama, saangi rohkem hiinlastega suhelda. Ja siis ikkagi tuli niimoodi, et kuule, sa pead homme lennuki peale istuma. Siis nii pidin ma kohe järgmisel päeval lahkuma. Pakkisin kiiresti asjad, ostsin paar snäkki kaasa ja korraldati mul minek niimoodi, et ma pidin viis tundi Shanghaisse taksoga sõitma ning sealt lennuki peale.

A: Sa ei pidanud siis lennukeid vahetama või ümber istuma?

Mul oli ümberistumine Soomes ja siis Soomest Tallinnasse lennukiga, et selles mõttes täitsa head lennud sai.

Mona: Ja sa said vahetult enne teada, et sa pead nüüd järsku minema?

Mhm.

A: Selge, aga kui sa võrdleksid oma vahetusriigi piiranguid, mis seal olid kehtestatud ja teiste riikide piiranguid, siis kas sa kahetsed oma vahetusriigi valikut või soovid, et oleksid olnud vahetusõpilane mõnes teises riigis?

Uhh, see on raske küsimus. Kui ma oleks seda küsimust sanud pool aastat või aasta tagasi, ma oleks kindlasti öelnud, et - ei, ei kahetse. Nagu see oli tore kogemus ja kõik, aga nüüd, kui ma järele vaatan, siis loomulikult oleks olnud tore kauem olla, täitsa lõpuni. Selles mõttes, et samas... ei ma tegelikult ei kahetse. Ma arvan, et see pidigi nii minema, kui pidi minema ja ma õppisin sellest suht palju. See oli imelik, kui ma tulin Eestisse, siis need piirangud olid, et... mitte midagi ei tehtud. Hiinas oli kõik *lockdowni* 's, kohe.

A: Okei, sest meie järgmine küsimus oleks, et kas sa kahetsed vahetusaastale minekut nagu koroonapandeemia tõttu, aga sa ütlesid, et sa ei kahetse siis?

Ei, seda absoluutselt mitte. Selles mõttes on see noh mitte küll hea, et ma tagasi tulin, aga ma tulin sellisel heal ajal, et et ma sain teha kümnenda klassi järgi nii, et me kaotanud mitte midagi oma ajast. Ma olen omavanustega ikka nagu samas klassis ja niimoodi. Seda ma ei kahetse.

A: Selles mõttes sul läks siis hästi. Aga kirjelda, mis hakkas toimuma sinu vahetusriigis ja vahetusperes pärast sealset pandeemia väljakuulutamist.

Ma olin just vahetanud pere ja siis poole nädala pärast kuulutati see välja. Seal oli Hiina uusaasta just, siis seal käiakse sugulastel külas. Ja siis me paar päeva käisime vanaema juures ja mitte midagi muud ei teinud. Pärast seda, kui need suured pidustused olid läbi, siis me istusime kodus. Ma vahepeal ei tulnud kaks nädalat oma toast välja ja lõpuks mu vanemad vaatasid, et - kuule, kas sa võid maja ümber ikka jalutada ja siis me jalutasime hostisaga. Põhimõtteliselt *bonding-time* oli, mängisime lauamänge palju ja sõime rahulikult. See oli tore.

M: Kui kaua sa jõudsid olla selles uues hostperes enne, kui sa ära läksid?

Oligi mingi kaks ja pool nädalat äkki.

A: Aga su vahetuspere ei olnud väga mures või kuidas nad reageerisid, et nende vahetusõpilane võib nüüd lahkuda?

Nad loomulikult tundsid muret, aga kuna nende enda poeg, kes oli minust aasta noorem, tahtis minna järgmine aasta USAsse õpilaseks, sellepärast nad olid päris teadlikud ja mõtlesid, kuidas minu vanemad tunnevad ennast Eestis. Loomulikult kõigil oli kahju, aga nad võtsid seda ka nii, et niimoodi oli parem.

A: Aga kui sa kirjeldaksid, kuidas su vahetuspere just koroonapandeemiast tingitud raskustesse ja muutustesse suhtus?

Ma ei tea, kas nad ei näitanud välja, aga nad ei teinud sellest suurt probleemi, et võib-olla nägid, et mina ei saanud aru, mis toimus ja enamus uudistest ma ei saanud hästi aru, mis seal kirjutati, aga nad üritasid mind siiski rõõmsana hoida. Nad ei teinud tõsist muretsemist mulle.

M: Teil ei olnud siis mingeid finantsilisi probleeme või mingisuguseid suuri muutusi?

Ei, mitte et ma oleks teadnud midagi.

A: Ehk isegi kohalikel mitte, nad ei olnud siis paanikas või midagi?

Ma ei ütleks.

A: Kirjelda, milliseks kujunesid sinu suhted vahetusperega. Paremaks või halvemaks?

Üleüldse saime loomulikult perega lähedasemaks selle karantiini ajaga. Me veetsime palju aega koos... Natuke kahju on see, et kuna ma ei jõudnud seal nii pikalt olla, siis meil ei tekkinud nii suurt kontakti. Vahepeal ikka kirjutame, aga ma ei ütleks, et see on midagi nagu osad YFU-kad on rääkinud, kuidas nad mingi, käivad üksteisel külas. Nagu nii lähedast ei tekkinud.

A: See kindlasti tuleneb sellest, et sa ei jõudnud nendega nii palju aega koos veeta. Selge, aga viimane küsimus. Kuidas oleks YFU Eesti võinud sind ja su vahetuspere rohkem aidata või midagi teisiti teha?

Me ei saa neile väga midagi pahaks panna, sest see oli esimene olukord. Ma olin nagu see mingi katseksemplar, et ei teatud, mida teha. Võib-olla ainuke asi, isegi kui neil ei olnud vastuseid, siis nad oleksid võinud meile öelda, et „me praegu arutame siin YFU Eesti ja YFU Hiinaga ning teistega, et mis saab, et oodake paar päeva. See oleks aidanud, mitte, et „ei tea, ei tea” ja mitte midagi muud ei tule, see oli see mõte, et mis minust saab nüüd. Aga muidu läks hästi ma arvan.

A: Kas sa suhtlesid oma perega kodus ja uurisid, kuidas neid informeeriti?

Minu meelest minu pere ise võttis YFU-ga ühendust, kui midagi teada saadi. Aga pärastpoole andsid natuke meilegi teada. Aga segadus oli, ei olnud mingeid täpseid vastuseid.

A: Suur aitäh sulle, et meiega oma huvitavat vahetsusaasta kohemust jagasid!

Aga palun. Huvitav oli!